

VAJNORSKÉ *novinky*

1 - 2/2024
ročník XXXIII
—
nepredajné

Dvojmesačník občanov
mestskej časti
Bratislava-Vajnory

Vajnorský
reprezentačný
ples

V Európskom
parlamente
tvorí zákony aj
chalan z Vajnor

Príbehy
Vajnorského kroja
a vystrihovačka

V čísle sa dočítate

Str. 3	Príhovor starostu; Na Starom letisku bude koncert legendárnej kapely AC/DC	Str. 24	Vajnorské divadlo v aktuálnej divadelnej sezóne
Str. 4 – 6	Ohliadnutie za Vajnorským reprezentačným plesom	Str. 25	Faňanki, Turice, Veľká noc ide, do nemá kožuha, zima mu bude.
Str. 7	Starostovia rokovali na Ministerstve školstva; Novoročný koncert; Tohtoročné vajnorské fašiangy a pochovávanie basy	Str. 26 – 27	Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (20); Vajnorský okrášľovací spolok vystúpil v chráme s koledami a piesňami
Str. 8	Vajnorský participatívny rozpočet 2024	Str. 28	Syndróm ESCA, postrach víníc
Str. 9	Čo na to starosta?	Str. 29	Zimné radovánky bez snehu; Kurz korčuľovania v Materskej škole; Nové prírastky v triednych knižniciach; Fašiangová zábava na ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.;
Str. 10 – 12	V Európskom parlamente tvorí zákony aj chalan z Vajnor	Str. 30	Polročné hodnotenia žiakov; Pednáška Hoaxy a dezinformácie na internete
Str. 13	Voľby prezidenta Slovenskej republiky	Str. 31	Divadelné predstavenie Kyberšikana; Deti zo ZŠ K. Brúderovej sa učili korčuľovať; Prváci ako piráti; Súťaž o najkrajšiu kraslicu
Str. 14 – 15	Zvony vo Vajnorochoch zvony zvonila	Str. 32	Cesta k porozumeniu
Str. 16	Skolaudovaná prístavba základnej školy; Modernizácia Domu kultúry Vajnory	Str. 33	Hobult Crossfit pre každého; Príďte na svičenie bez rozdielu veku
Str. 17	Vajnorský ornament na výrobkoch mestskej časti; Harmonogram pristavenia veľkokapacitných kontajnerov na 1. polrok 2024 v mestskej časti Bratislava-Vajnory	Str. 34 – 35	Život FK Vajnory
Str. 18 – 19	Príroda vytvorila netradičné zimné klziská	Str. 36 – 38	Vajnorské futbalové legendy Andrej „Kulo“ Kulčár
Str. 20 – 21	Príbehy vajnorského kroja (1). Odev pre najmenších	Str. 39	Lésola, lésoľa Kvjetní nědzela
Str. 22 – 23	Hovoríme s novým štatutárnym zástupcom Vajnorského divadla, pánom Máriom Šimorkom	Str. 40	Kultúrne a spoločenské podujatia marec – apríl

Dôležité kontakty

- ▶ Hlásenie porúch BVS: 0800 121 333
- ▶ Hlásenie porúch ZSE: 0800 111 567
- ▶ Hlásenie porúch VO: 02/63 81 01 51
- ▶ Hasičská služba: 150, 112, Záchraná služba: 155, 112
- ▶ Mestská polícia: 159,
- ▶ Havarijná služba: 0123
- ▶ OLO: 02/50 11 01 11

MIESTNY ÚRAD MČ BRATISLAVA-VAJNORY

- ▶ Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava
- ▶ Tel. číslo do digitálnej ústredne: 0850 24 25 24
- ▶ e-mail: vajnory@vajnory.sk

ZBAVTE SA STARÝCH SPOTREBIČOV EKOLOGICKY A ZDARMA!

Vašu starú práčku, chladničku, mikrovlnku alebo iný spotrebič zo skupiny bielej techniky vám zadarmo vyzdvihneme priamo z vašej adresy a odvezieme na ekologickú recykláciu. **Navštívte www.zberelektroodpadu.sk a objednajte si bezplatný odvoz starého spotrebiča priamo z vašej adresy.**

Cenník inzercie

<p>1 strana 21 × 29,7 cm + 3 mm spadávka</p> <p>440,00 € bez DPH 528,00 € s DPH</p>	<p>1/2 strany 18,5 × 12,5 cm</p> <p>260,00 € bez DPH 312,00 € s DPH</p>	<p>1/4 strany 9,25 × 12,5 cm</p> <p>140,00 € bez DPH 168,00 € s DPH</p>
<p>1/8 strany 9,25 × 6,25 cm</p> <p>90,00 € bez DPH 108,00 € s DPH</p>	<p>1/16 strany 4,62 × 6,25 cm</p> <p>60,00 € bez DPH 72,00 € s DPH</p>	<p>Plošný inzerát atyp. rozmerov (1 cm²) 1,40 € bez DPH 1,68 € s DPH</p> <p>Riadková inzercia (predám, kúpim, služby, ...) cena za 1 slovo (tel. číslo = 1 slovo) 0,75 € bez DPH 0,90 € s DPH</p>

Politická inzercia: 1,5 násobok ceny bežnej inzercie vo Vajnorských novinkách.
Zľavy: Pri opakovanom uverejnení inzerátu 3 až 4 krát za sebou: zľava 10 %; 5 a viackrát za sebou = zľava 20 %

VAJNORSKÉ novinky

e-mail: redakcia@vajnory.sk
web: www.vajnory.sk
www.vajnorskenovinky.sk

Dvojmesačník obyvateľov mestskej časti Bratislava-Vajnory. Vydavateľ: Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava IČO: 00304565 ISSN 1339-0201. Registračné číslo: EV 3049/09. Redakcia: MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. Náklad: 2 200 výtlačkov. Nepredajné. Uzávierka 13. 2. 2024, Vydané 27. 2. 2024, číslo 1–2/2024, ročník XXXIII. Dátum uzávierky nasledujúceho čísla 9. 4. 2024. Číslo zostavil: PhDr. Stanislav Bachleda. Redakčná rada: predsedníčka Ing. Soňa Molnárová, členovia: Ľubica Mešková, Juraj Zeman, Martin Maťko, Helena Paulenová. Jazyková úprava: Mgr. Jela Lukyová. Tlač: KASICO, a. s., Hagarova 9, 831 51 Bratislava. Inzeráty: redakcia@vajnory.sk. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov. Redakcia nevracia nevyžiadané rukopisy a fotografie. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú vplnom rozsahu autori. Názory autorov a redakcie nemusia byť totožné.

Milí Vajnoráci!

Začína sa marec, ktorý je už tradične mesiacom knihy. Knihy znamenajú pre našu kultúru a civilizáciu jednu z najdôležitejších vecí, ktoré vo svete máme. Otvárajú nám dvere do poznaných aj nepoznaných svetov, do hĺbín ľudskej duše, osobnej fantázie, do našej minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môžeme v nich objavovať iné kultúry, nové myšlienky, rozširovať svoje obzory a hlbšie porozumieť sebe i svetu okolo nás.

Som presvedčený, že klasické knihy majú stále svoj obrovský nedocenený význam, aj v dnešnej dobe internetu a sociálnych sietí, kedy sa svet zrýchľuje, ale do popredia sa dostávajú často povrchné a nepodstatné informácie, založené len na bombastických správach a titulkoch, pri ktorých nám to podstatné uniká. Knihy nám ponúkajú možnosť pomaly sa ponoriť do príbehov a k množstvu skúsenostami overených informácií. Zároveň v kľude a bez zbytočných emócií nad nimi premýšľať, vytvárať si vlastné názory a obrazy vo svojej myslí spôsobom, ktorý sa len ťažko vyrovnáva online priestoru.

Každý z nás má svoju zaujímavú knihu, ktorú si vo voľnom čase prečíta. Takú, ktorá ho inšpiruje k vlastnému kritickému pohľadu na svet. Sú dôležité aj pri oddychu, ale aj pri našej vlastnej práci. Aj v súvislosti s mojou prácou starostu čítam jednu takú, ktorá sa týka práve komunálnej politiky, zveľaďova-

niu verejných priestorov tak, aby v prvom rade slúžili širokej verejnosti, a nie individuálnemu záujmu.

Ide o knihu od dopravnej inžinierky mesta New York Janette Sadik – Khan Boj o ulicu a je aktuálna aj pre nás vo Vajnoroch a v Bratislave. V knihe prechádza od historických dôležitosti sídiel, cez riadenie dopravy v meste, až po konkrétne detaily usporiadania ulíc, chodníkov, cyklochodníkov, zelene, ekologických opatrení a ďalších súčastí každého mesta a obce.

Tou najpodstatnejšou myšlienkou je, to ako je dôležité, aby sme pri riešení jednotlivých problémov a situácií brali do úvahy verejný záujem pred individuálnym. Platí to napríklad aj pre parkovanie, pre naše cesty, pre naše chodníky. Autorka upozorňuje na skutočnosť, s ktorou sa stretávame aj u nás. Hoci má niektoré opatrenie, týkajúce sa verejného priestoru širokú podporu a slúži verejnosti, zároveň rozžúri malú, ale hlasnú skupinku odporcov. „Život na ulici sa zlepšil v každom ohľade. Avšak to, čomu sa dostalo najviac mediálnej pozornosti bolo práve odmietanie zmien“, píše sa v knihe. Príklady, keď malá skupinka niekoľkých jednotlivcov hlasno kričí a snaží sa brániť niečomu, čo je v záujme širokej verejnosti poznáme aj od nás...

Bez ohľadu na to, či čítate takúto náučnú literatúru, alebo beletriu plnú príbehov, chcem Vás pozvať, aby ste marec, mesiac knihy využili na čítanie a objavili krásu a silu slova ukry-

tého v knihách. Aby vám priniesli oddych, ale aj nové vedomosti a rozšírili vaše obzory. Pretože tie potrebujeme získavať bez ohľadu na vek a bez ohľadu na to, akú pozíciu zastávame. A k tomu nie je užitočnejšieho spoločníka ako kniha.

Vo Vajnoroch úctu ku knihám udržiavame aj prostredníctvom našej knižnice, ktorú vedie pani Helena Paulenová, ktorej chcem toto cestou poďakovať za jej prácu s deťmi a mládežou. Knižnica je plná nových titulov, uskutočňuje rôzne zaujímavé besedy a podujatia. Pozývam preto všetkých Vajnorákov, či už deti alebo dospelých k návšteve knižnice a ponorenia sa do tajomstiev kníh v mesiaci, ktorý im je venovaný.

Michal Vlček,
starosta

Na Starom letisku bude koncert legendárnej kapely AC/DC

Text: redakcia. **Snímka:** archív

Legendárna austrálska hardrocková kapela AC/DC bude mať tento rok v rámci svojho európskeho turné s názvom Power Up koncert v Bratislave na Starom letisku, a to v nedeľu večer 21. júla.

Okrem Nemecka, Talianska, Španielska, Holandska, Rakúska, Švajčiarska, Anglicka, Belgicka, Francúzska a Írska navštívi teda slávna kapela aj Slovensko. „Teší ma, že Vajnory sa stávajú nielen doma, ale aj vo svete známymi aj vďaka takýmto veľkým hudobným udalostiam. Hudobní analytici hovoria, že kapela tohto rangu na Slovensku ešte nikdy nevystúpila“, povedal starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Pre mestskú časť je, samozrejme, najdôležitejšou prioritou, ktorú pravidelne zdôraz-

ňuje aj organizátorom, zachovanie bezpečnosti účastníkov tohto podujatia, no najmä obyvateľov Vajnory. Podstatné je zrealizovať koncert tak, aby sa hluk, doprava, parkovanie a iné faktory, ktoré by mohli negatívne vplývať na ľudí, dotkli občanov čo najmenej. „Na základe skúsenosti z minulého roka už vieme identifikovať slabé miesta a pripraviť sa na ne. Kľúčová bude najmä doprava, aby nedochádzalo ku kolónam a veľkým dopravným zápcham. Preto organizátori pracujú na tom, aby bola riešená vybudovaním záchytných parkovísk mimo Vajnory a následným presunom účastníkov kyvadlovou dopravou“, uviedol Michal Vlček.

Napriek tomu, že sa akcia koná na súkromnom pozemku a mestská časť nie je jej organizátorom, podobne ako pri Love Stream, aj teraz aktívne vstupuje do jej príprav. Chceme, aby Vajnory z podujatia mali čo najväčší úžitok a aby túto udalosť obyvatelia pocítili v čo najmenšej miere.

Ohliadnutie za Vajnorským reprezentačným plesom

Text: redakcia

Snímky: Maximilián Janík

V dome kultúry s účasťou viac ako 280 hostí sa 10. februára 2024 konal Reprezenačný ples mestskej časti Bratislava-Vajnory.

Na podujatí vystúpilo viacero významných účinkujúcich – tanečníčka Dominika Rošková s partnerom, Vanessa Šarköziová, Back2Back i súrodenci Hečkovci. Ples uzatváral o piatej ráno DJ Ondruš. Podujatím sprevádzala Veronika Paulovičová.

Hostia si mohli zakúpiť lístky do tomboly, v ktorej bolo 25 hodnotných cien od sponzorov, prvou bol elektrický skúter Hecht. Mi-

moriadny úspech mala foto stena, pri ktorej sa účastníci plesu mali možnosť vyfotografovať, a k dispozícii bola aj foto búdka s rekvizitami.

Zábava bola výborná, obrovské poďakovanie patrí zamestnancom miestneho úradu, ktorí ples pripravovali, a veľkému množstvu sponzorov, bez ktorých by sa ples nemohol uskutočniť.

Srdečne ďakujeme za podporu
 Reprezenačného plesu 2024
 MČ Bratislava-Vajnory

Starostovia mestských častí rokovali na ministerstve školstva

Text: redakcia

Snímka: archív

Na pôde ministerstva školstva sa koncom januára uskutočnilo stretnutie starostov bratislavských mestských častí s ministrom Tomášom Druckerom.

Na rokovaní bol prítomný aj starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček. Ďalej sa stretnutia zúčastnili aj starosta Ružinova a predseda regionálneho združenia Martin Chren, starosta Starého Mesta Matej Vagač, starosta Dúbravky Martin Zaťovič, starosta Podunajských Biskupíc Roman Lamoš, starosta Záhorskej Bystrice Jozef Krúpa, starosta Devínskej Novej Vsi Dárius Krajčír a bývalý starosta Nového Mesta a poslanec BSK Rudolf Kusý.

„Školstvo je oblasťou, na ktorej nám veľmi záleží a v ktorej sa podarilo urobiť množstvo projektov aj nad rámec toho, čo sme si na začiatku môjho pôsobenia predsavzali. Chceme ho, samozrejme, rozvíjať, či už sa to týka našej materskej a základnej školy, ale nie je to len o nich. Školstvo a vzdelávanie súvisia aj s inými aktivitami, kedy nadväzujeme spoluprácu s univerzitami alebo napríklad zabezpečujeme aj vy-

sokoškolské vzdelávanie pre našich seniorov“, povedal starosta Vajnory Michal Vlček.

Ako informoval rezort školstva na sociálnej sieti, na stretnutí diskutovali o prechode predprimárneho vzdelávania z originálnej kompetencie do preneseného výkonu, o špecifikách financovania materských škôl v Bratislave, o kapacitách škôlok v hlavnom meste a zdrojoch na ich navyšovanie, o povinnej školskej dochádzke ukrajinských detí, o špecifikách plátov učiteľov a ďalšie-

ho personálu, či o bezpečnosti na školách a financovaní podporných opatrení. „My ako mestská časť sme za posledné roky vytvorili enormné úsilie, aby sme v maximálnej možnej miere vytvorili podmienky pre deti a pedagógov. Máme obnovenú základnú školu, modernú materskú škôlku, investovali sme do športovísk či elektronických tabúl. Veríme preto, že sa pridá aj štát a podmienky pre pedagógov a ich ohodnotenie začnú zodpovedať tomu, akou prioritou by vzdelanie pre našu budúcnosť malo byť“, uviedol Michal Vlček.

Tohtoročné vajnorské fašiangy a pochovávanie basy

Text: redakcia. **Snímky:** archív

Deň pred Popolcovou stredou, 13. februára, sa v Dome kultúry Vajnory konala Fašiangová zábava, ktorá bola spojená aj s tradičným pochovávaním basy. O dobrú zábavu a pestrý program sa postarali hudobná skupina Šubinovci, Vajnorský okrášľovací spolok, DFS Podobenka z Vajnory a Vajnorská dychovka.

Vajnorský participatívny rozpočet 2024

Participatívny rozpočet tento rok prebieha podľa nových transparentnejších pravidiel, ktoré minulý rok schválilo miestne zastupiteľstvo vo všeobecne záväznom nariadení. Jeho suma vyplýva zo schváleného rozpočtu mestskej časti Bratislava-Vajnory a na tento kalendárny rok je to 4 tisíc eur.

Participatívny rozpočet je jedným z nástrojov mimovolebnej účasti obyvateľov na správe vecí verejných. Prostredníctvom tohto nástroja môžu obyvatelia obce rozhodnúť o využití určenej časti verejných finančných prostriedkov.

Najdôležitejšími cieľmi participatívneho rozpočtu pre mestskú časť Bratislava-Vajnory sú:

- › **umožnenie čo najširšej participácie** čo najväčšiemu počtu obyvateľov Vajnor
- › **modernizácia a zefektívnenie samosprávy** tak, aby mohla čo najflexibilnejšie reagovať na potreby a požiadavky obyvateľov obce a zároveň spolu s nimi realizovala verejné projekty,

› **transparentnosť samosprávnych orgánov, zrozumiteľnosť a sprístupnenie procesov** v obci každému, kto o jej fungovanie prejaví záujem

› **realizácia projektov a zadaní**, ktoré zlepšujú životné prostredie a život obyvateľov a návštevníkov

Občania mohli prostredníctvom formulára zverejneného na webe a vo Vajnorských novinách a prostredníctvom vlastných priložených prezentácií prihlasovať projekty do 15. februára 2024. Prihlásené boli štyri projekty, ktoré spĺňali náležitosti podľa všeobecne záväzného nariadenia.

Hlasovanie sa uskutoční od 1. marca do 30. marca 2024 do 24:00 h. Hlasovať možno elektronicky alebo v podateľni prostredníctvom hlasovacieho lístka.

Elektronické hlasovanie: Hlasovanie bude prebiehať na web stránke mestskej časti. Každý občan môže dať v jednom hlasovacom cykle svoj hlas až 3 projektom. Z jednej IP adresy sa dá hlasovať iba raz. Zme-

na už odoslaného a potvrdeného hlasovania nie je možná.

Fyzické hlasovanie: Na miestnom úrade (podateľňa) bude umiestnená hlasovacia urna, do ktorej môžu občania osobne vkladať svoje hlasy jednotlivým projektom na pripravenom hlasovacom lístku, ktorý je uverejnený vo Vajnorských novinách na tejto strane nižšie alebo bude k dispozícii v podateľni. Každý občan môže hlasovať iba raz a na hlasovacom lístku musí uviesť svoju adresu. Po vhození hlasovacieho lístka do urny nie je zmena hlasovania možná.

Úspešnosť projektov sa bude hodnotiť podľa dosiahnutého počtu platných hlasov v hlasovaní. Vybraté budú tri projekty s najvyšším počtom hlasov, pokiaľ nebudú prevyšovať celkovú sumu určenú miestnym zastupiteľstvom na participatívny rozpočet.

Vyhlasenie výsledkov sa uskutoční 1. apríla 2024 a výsledky budú zverejnené na web stránke www.vajnory.sk, sociálnych sieťach a aj v najbližšom vydaní Vajnorských noviniek.

HLASOVACÍ LÍSTOK

Návrhy do Participatívneho rozpočtu 2024

☐ Masážny akupresúrny chodník	☐ Výsadba kruhu na križovatke ulíc Dorastenecká a Rybníčná
☐ Revitalizácia okolia kaplnky na križovatke s Roľníckou a Rybníčnou ulicou	☐ Uvítacia vstupná tabuľa do Vajnor v smere z Chorvátskeho Grobu

Vzhľadom na to, že boli prihlásené len 4 projekty, hlasovať bude každý občan, ktorý bude mať záujem a môže využiť len jeden hlas. Podrobnosti o projektoch vrátane ich prezentácii tak, ako ich pripravili autori, nájdete na web stránke www.vajnory.sk v sekcii Participatívny rozpočet.

MENO A PRIEZVISKO (vyžadované): .....

E-MAIL (vyžadované): .....

ADRESA (vyžadované): .....

Čo na to starosta?

Starosta MČ Vajnory M. Vlček

Snímka: archív

› **Miestne zastupiteľstvo schválilo aktualizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2023 – 2022. Čo je jeho podstatou, a čo znamená pre Vajnory?**

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja do roku 2022 je obsiahly materiál, ktorý vznikol na základe spolupráce miestneho úradu a obyvateľov Vajnor. Dotazníky k jeho pripomienkovaniu ste mohli minulý rok nájsť aj vo Vajnorských novinkách a vážim si návrh každého z vás, ktorý k vzniku tohto obsiahleho materiálu prispel. Boli to návrhy prostredníctvom web stránky, dotazníkov z noviniek, návrhov členov komisií a poslancov miestneho zastupiteľstva. Pracovali sme na ňom už v prvej polovici minulého roka, poslanci ho pripomienkovali vo viacerých kolách a finálnu verziu schválilo miestne zastupiteľstvo vo februári.

Ide o dôležitý strategický, a čo je veľmi dôležité zároveň otvorený dokument. K dispozícii je na našej web stránke, a zastupiteľstvo ho môže na základe návrhov aj od vás Vajnorákov, ak vyvstane taká potreba, opäť aktualizovať. Dokument je teda nositeľom rozvojovej politiky mestskej časti, predstáv jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja našej mestskej časti.

To, čo je pri tomto dokumente najdôležitejšie je fakt, že aktualizáciou tohto dokumentu, ktorú poslanci na miestnom zastupiteľstve schválili sa vylepšuje pripravenosť mestskej časti pri získavaní externých zdrojov z európskych fondov, plánu obnovy a ďalších programov Európskej únie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti poskytuje komplexný

pohľad na súčasný stav hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a stanovuje strategické ciele, rozvojové priority a strategické oblasti v súlade s cieľmi Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky a programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja.

Materiál je teda veľmi obsiahly a nechýbajú v ňom na najbližšie desaťročie malé ani väčšie projekty, s ktorými musíme vo Vajnoroch počítať. Týkajú sa investičných projektov, životného prostredia, odpadového hospodárstva, kultúry, propagácie, cestovného ruchu, informatizácie, bezpečnosti, sociálnych služieb, zdravotníctva a mnohých ďalších. Je len na nás, ako ich spoločne so všetkými občanmi, spolkami, podnikateľskými subjektami a ďalšími organizáciami pôsobiacimi v našej mestskej časti budeme naplňať.

› **V Bratislave sa diskutuje o štatúte hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Aký je k nemu postoj Mestskej časti Bratislava – Vajnory?**

Aj tento materiál sme mali na februárovom zasadnutí miestneho zastupiteľstva. Štatút hlavného mesta obsahuje okrem iného základné ustanovenia o postavení Bratislavy a jej mestských častí, podrobné rozdelenie úloh medzi mesto a mestské časti, zásady hospodárenia s majetkom a najmä podrobnosti o tvorbe a čerpaní rozpočtu a vzťahu k rozpočtom mestských častí, preto je to pre nás veľmi dôležitý materiál. V skratke povedané, je to akýsi základný mestský dokument, ktorý hovorí o tom, čo má robiť Bratislava, a čo Vajnory a ako sa prerozdedia vzájomné kompetencie, zodpovednosti

a samozrejme aj finančné prostriedky.

Začiatkom roka zaslalo Hlavné mesto SR Bratislava žiadosť o stanovisko mestskej časti k návrhu spomenutého štatútu. Po vecnej stránke navrhnuté zmeny štatútu reagujú na viaceré spomenuté legislatívne zmeny a novely v oblastiach nakladania s majetkom obce, civilnej ochrany a obrany, odpadového hospodárstva, kvality ovzdušia, protipovodňovej ochrany alebo školstva. Z celobratislavského hľadiska upravujú tiež agendy prevádzky taxislužieb, postavenia hlavného architekta, alebo starostlivosti o túlavé zvieratá. Zavádzajú delenie starostlivosti o verejné priestranstvá na celomestskej a miestnej úrovni. Štatút upravuje aj rozpočtové príjmy mesta a mestských častí, ale čo je dôležité, a to bola aj naša základná pripomienka, bez vyčíslenia finančných dopadov. Mestským častiam boli dané nové povinnosti a kompetencie, ale nemáme na ne žiadne finančné prostriedky. Ak niečo stojí nejaké peniaze, musíme mať na to v prvom rade prostriedky v rozpočte. Preto sme na miestnom zastupiteľstve navrhli doplniť k štatútu pripomienky týkajúce sa podpory propagácie a šírenia tradičnej ľudovej kultúry a uchovávanía hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva.

Zároveň sme požiadali o vyčíslenie prípadných finančných dopadov jednotlivých zmien a to najmä v oblasti rozpočtových príjmov mesta a mestských častí, starostlivosti o verejné priestranstvá, protipovodňovej ochrany alebo túlavých zvierat.

V prípade otázok kontaktujte:

starosta@vajnory.sk

ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.

oznamuje všetkým budúcim prvákovi a ich rodičom, že zápis do 1. ročníka pre školský rok 2024/2025 sa uskutoční prostredníctvom elektronického formulára v dňoch 8.-14. apríla 2024.

Na základe elektronických prihlások Vás budeme pozývať na osobný pohovor. Bližšie informácie nájdete na www.zsjanapavla.sk.

Ak máte problém s pripojením na internet, zavolajte nám na 0911 948 971, dostanete papierový formulár.

V prípade otázok nás neváhajte kontaktovať na zsjanapavla@gmail.com alebo 0904 738 395.

Hovoríme s podpredsedom Európskeho parlamentu a zároveň dlhoročným obyvateľom našej mestskej časti Martinom Hojsíkom

V Európskom parlamente tvorí zákony aj chalan z Vajnor

Text: Kamil Homola

Snímky: Martin Maťko
a archív Martina Hojsíka

Nestáva sa často, že by Slovensko malo v európskej politike tak vysokopostaveného predstaviteľa ako máme dnes. Je ním podpredseda Európskeho parlamentu Martin Hojsík. Jeho korene však siahajú práve do Vajnor. Prežil tu svoje detstvo a mladosť, Vajnory stále navštevuje. Vyštudoval genetiku na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Veľkú časť svojho života zasvätil ochrane životného prostredia. Poslancom Európskeho parlamentu je od roku 2019, za jeho podpredsedu bol zvolený len nedávno – v októbri 2023.

Stretnutie na miestnom úrade vo Vajnoroch

› **Ste podpredsedom Európskeho parlamentu, členom mnohých výborov – pre životné prostredie, bezpečnosť potravín alebo výboru pre práva žien a rodovú rovnosť. Vaše korene sa ale viažu k Vajnorom. Keď teda zaznie slovo Vajnory, čo prvé sa Vám vybaví, aké spomienky Vám nabehnú?**

Pri Vajnoroch je to hlavne Bager. Letá na Bagari. Do Vajnor sme sa prisťahovali v roku 1985, keď som mal osem rokov. Chodil som na základnú školu do Vajnor a letá boli o tom, že sme si sadli s kamarátmi na bicykle, utekali sa kúpať na Bager a skákať do vody. Zimy, tie zas boli na korčuliach na jazerách. Mladosť v zásade bola behanie po ihrisku a voľnosť pohybu. To bola jedna z úžasných vecí Vajnor vždy, že človek to mal blízko do prírody. Či už do Šúra, alebo vajnorských vinogradov, do Karpát. Vaj-

nory sú naozaj stále taká dedina v meste, boli aj vtedy a som rád, že si tento ráz zachovávajú, pretože Vajnory sú vďaka tomu istá komunita. A to je na nich osobitné a krásne.

› **Vieme o vás, že ste v mladosti nielen chodili na Bager, ale prehánali ste sa aj po ihrisku, nastupovali aj za mládežnícky tím Vajnorákov, aké príhody a úsmevné veci sa viažu k tomuto obdobiu?**

Hral som za mladších žiakov TJ Družstevník Vajnory v obrane. Priznám sa, že veľmi dobrým futbalistom som nebol a som skôr také športovo – nadanejšie drevo, ale pár rokov mi to vydržalo. V tomto naozaj ten vajnorský futbal pre nás mladých chalanov bol vždy veľmi dôležitý a bol také smelovacie miesto. A chodili sme, no niekedy aj vyhrať,

ale priznám sa, väčšinou prehrať po okolitých zápasoch. (smiech) Ale boli to naozaj veľmi zábavné časy. A potom som ešte pôsobil aj v streleckom klube. Na základnej škole sme mali strelecké družstvo, kde som strieľal zo vzduchovky do terča. Bol som aj v klube mladých poľovníkov vo Vajnoroch. Dokonca som súťažil, bola to súťaž mladých poľovníkov a tam som reprezentoval Vajnory.

› **Takže poľovník, tam sa rodil ten vzťah životnému prostrediu? (úsmev)**

Aj otec bol poľovník. Síce nie vo Vajnoroch, ale rodičia majú chalupu mimo Bratislavy, tak tam bol v poľovníckom združení. Ale zo zdravotných dôvodov už nie je poľovníkom. Ale pre mňa to bolo nielen týmto, ale všeobecne chodením do prírody. A rodi-

čia a aj učiteľ vo Vajnorochoch vo mne budovali vzťah k prírode. Špecifické bolo, že som chcel robiť niečo so znečistením, ktoré som videl z Vajnor. Z bytovky bolo vždy vidieť na Bratislavu, ako nad Dimitrovkou a celým mestom sedí ten obrovský príkrov smogu. Lesy v Karpatoch trpeli kyslými dažďami. Keď som s tým chcel niečo robiť, tak mi bolo povedané – choď zbierať odpadky a čistiť studničky. To sú síce všetky dôležité veci, mne však prišlo podstatnejšie naháňať tých, čo znečisťujú. A s tým som musel počkať až na revolúciu.

› **Dnes pri toľkých pracovných povinnostiach a častom cestovaní mimo Slovenska, ako často sa Vám podarí zísť do Vajnor?**

Menej, než by som chcel, ale prakticky vždy, keď som v Bratislave, tak raz – dvakrát do mesiaca, lebo rodičia stále žijú vo Vajnorochoch. Takže, keď ich nevytiahnem do mesta, tak vždy chodím za nimi do Vajnor.

› **Čiže takto z diaľky nás sledujete ako sa Vajnory vyvíjajú. Aký je Váš dojem z toho, kam sa Vajnory uberajú posledné roky?**

Pre mňa veľmi pozitívny. Napriek tomu, že to Vajnory s tým developmentom za svojimi hranicami nemajú ľahké. Tá doprava je naozaj stále veľká boľáčka a to nechodím do Vajnor počas rannej špičky, alebo poobedňajšej, ale väčšinou cez víkend. Ale vo Vajnorochoch je stále veľmi pekný ten pocit spolunáležitosti a komunity. Pekné je to, že verejný priestor, či je to park, či je to okolie kostola alebo ihrisko, všetko sa udržuje a rozvíja a tým pádom tam chodia ľudia. Tým ten priestor nie je len sám pre seba, ale on je pre ľudí. Ľudia ho robia živým a preto, keď mám možnosť, a sme tu u rodičov, tak sa ideme po Vajnorochoch poprechádzať. Ideme na Jurskú cestu a prípadne tam smerom na Šúr. A Vajnory sú potom pre mňa tým krásnym spojením, nielen toho, že idem za rodičmi, ale aj pobytu vonku a súčasne medzi ľuďmi.

› **Ste vo vedení Európskeho parlamentu, pracujete v mnohých výboroch. Keby sme mali čitateľom priblížiť, ako vyzerá bežný pracovný deň „podpredsedovania“ v Európskom parlamente, čo by ho definovalo?**

Je to veľmi intenzívne. Ale našťastie samotné vedenie parlamentu nezaberá toľko času, aby som nemohol robiť to, prečo som tam hlavne išiel. A to je naozaj pomáhať posunúť ďalej zelené témy, pomôcť ľuďom využívať zelené energie, byť nezávislejší. A sklbiť pomoc planéte s tým, aby sme sa mali lepšie.

Martin Hojsík ako žiak na základnej škole vo Vajnorochoch

› **A čo je to v týchto dňoch?**

Momentálne mi najviac času zaberá Európsky zákon o pôde, kde som spravodajcom. To znamená, že za celý Európsky parlament zodpovedám za prípravu našej pozície a budem potom aj vyjednávať kompromis s členskými štátmi. Aktuálne musím dohodnúť kompromis v rámci EP, takže tá práca je o tom, že veľa vyjednávame. Nie je to len o vedení schôdzí. Ale napríklad teraz vo februári to bolo prvýkrát, čo som viedol hlasovanie. A tým, že ani môj predchodca Michal Šimečka nevedel hlasovanie v Európskom parlamente, tak som bol prvý Slováčok, ktorý tento proces viedol. Teda pri hlasovaní prvýkrát zaznela slovenčina, som aspoň trochu preskúšal kolegov (smiech).

› **Vašou prioritou je agenda životného prostredia a tá sa stáva všade prioritou. Kde majú Vajnory a hlavne Bratislava rezervy v kvalite života, v starostlivosti o životné prostredie urobiť viac ako robíme doteraz?**

Pre mňa je ochrana prírody niečo, čo musíme vedieť urobiť spoločne s tým, aby sme zároveň zvyšovali kvalitu svojho života. Napríklad vodozádržné opatrenia sú presne o tom, aby keď prídu nárazové dažde, neboli záplavy. To pomáha. A napríklad, keď sú extrémne horúčavy, tak je dôležité veľa zelene, ktorá ochladzuje mesto a ľudia potom netrpia. Treba to vedieť sklbiť. Dôležitá je aj energetická efektívnosť budov. Že využívam zelené zdroje energie, že mám napríklad fotovoltiku na streche, znamená, že zároveň ušetrim. Na spotrebu energie, že ideálne nemusím kupovať plyn a ani elektrinu a som úplne nezávislý. Čiže cieľom toho celého je

dosiahnuť, aby nie len sme mali menší dopad na prírodu a menší dopad na planétu, ale aby sme sa mali lepšie.

V Bratislave máme veľký problém s dopravou. Potrebujeme mať kvalitnú hromadnú dopravu. Nemôžeme len hovoriť, že ľudia nejazdia autom a nemať dobrú verejnú dopravu. To si samozrejme vyžaduje investície. Som večný optimista a dúfam, že raz bude aj električka do Vajnor. Ale už teraz sem chodí vlak a to je niečo, čo zas má zlepšiť štát, aby sa konečne oplátilo Vajnorákom ráno sadnúť na bicykel, prísť na stanicu a napríklad o pätnásť minút vystúpiť v Digital Parku a prejsť pešo do práce. A to im nedá ani auto, bude to rýchlejšie.

› **Veľký problém sú aj odpady...**

V odpadoch treba na jednej strane robiť jednoduchší triedený zber, ale potom vedieť, aj tie odpady kvalitne využiť. A tým myslím, že nie spáliť. Ale dokázať čo najviac recyklovať, dokázať bioodpady znova využiť. A napríklad modernizovať budovy, urobiť obnovu budov tak, aby nespotrebovali energiu, ale aby vyrábali energiu. A potom, keď nám Putin zavrie kohútik, tak sa budeme smiať. Lebo vlastne nič nebudeme potrebovať dovážať.

› **Dôležitou témou z celoeurópskeho hľadiska sú aj témy, ktoré sa objavujú najmä s rozvojom internetu, sociálnych sietí, umelej inteligencie, deepfake videí a podobne, tak aby sa týkala nielen tvorcov ale aj správcov obsahu. A tam ide o veľké korporácie, ktoré je potrebné regulovať najmä na európskej úrovni. Akým spôsobom rezonuje táto téma v Európskom parlamente? Pýtam sa aj preto, lebo sa ukazu-**

Martin Hojsík v Európskom parlamente

je, že Slovensko je jedna z krajín, ktorá je najviac náchylná na šírenie dezinformácií.

Máte úplnú pravdu a je to veľká téma. My sme prijali na európskej úrovni dva dôležité zákony – o digitálnych službách a digitálnych trhoch. Oni vstupujú do platnosti, kde je o mnoho väčší dôraz na to, aby práve tieto takzvané platformy, čiže tie veľké sociálne siete modelovali obsah a zabezpečovali ho. Lebo oni nemajú zodpovednosť za to, čo uverejňujú a to je problém. Keď si predstavíme, že by Vajnorské novinky uverejňovali čokoľvek a veci, ktoré vzbudzujú najväčšie rozhorčenie, by sa dávali na titulku. Bol by to problém, nefungovalo by to a zároveň rozvracalo komunitu. Problém s tým, ako fungujú sociálne siete je, že oni uprednostňujú a viac vám ponúkajú veci, ktoré vzbudzujú reakcie. Keď zaklamete, keď poviete niečo rozhorčujúce, tak na to väčšinou reaguje množstvo ľudí, bez ohľadu na to, aký majú politický názor. Tým pádom tam zostávate dlhšie, tým pádom vidíte viac reklamy. A tým pádom má tá firma väčší zisk. A to je o čo im ide. Im v zásade nezáleží na tom, čo tam dávajú, len aby mali čím väčší zisk. Tým vedľajším dopadom je práve to rozvracanie spoločnosti. Je to tak, ako keby najväčší výtržník v krčme, pretože vzbudí najväčší rozruch, automaticky dostal kľúče od miestneho rozhlasu. A takto to nemôže fungovať a práve preto chceme brať omnoho viac sociálne siete na zodpovednosť za to, aby nešírili lži, aby im nedávali prednosť. Legislatívu na to už konečne nejakú máme, teraz je dôležité, aby sme to vymáhali.

► **Toto je práve ten problém, že vlastne výsledkom fungovania tých sociálnych sietí sú aj zásadné politické rozhodnu-**

tia, nielen na národnej úrovni... Napriek tomu, že ich vieme pomerne presne identifikovať, že v čom je problém, je reakcia kompetentných orgánov dostatočná?

To je práve to, že bohužiaľ, nie sme dosť silní. Diplomatically poviem, že áno, to čo sme prijali je krok vpred. Súhlasím, je to lepšie ako to bolo, ale nie je to dosť dobré, sa obávam. A zatiaľ to ani dosť dobre nevymáhame. Je dôležité, že tie pravidlá sú európske, pretože áno, pre tieto veľké firmy, a to podľa mňa nie je správne, ale žiaľ, je to realita, nemáme dostatočný výtlak Slovensko ako krajina. Sme malý trh, nás je päť miliónov. A ako mi kamarát a kolegovia v Číne hovorili, vás je 5 miliónov, to sa všetci poznáte. Tam je to také menšie mesto.

► Práve preto sa pýtam na Európsku úniu, ktorá má 450 miliónov obyvateľov...

Áno, aj Európa by mala konať silnejšie. Teraz sme sa o umelej inteligencii a hlavne o deepfake videách rozprávali v Európskom parlamente. Európa vedie v tom, že máme prvú reguláciu umelej inteligencie, ale bol to tiež veľký boj. Niektoré vlády chceli, aby mohli v reálnom čase, s pomocou umelej inteligencie identifikovať ľudí na uliciach. A my, ako Európsky parlament, sme v záujme osobnej slobody, boli veľmi proti tomu. A to sa podarilo udržať. Ale tam sú veľmi ťažké diskusie, ktoré máme o tom, aby sme tieto nástroje udržali ako tak v medziach a pod kontrolou, pretože je to aj o ochrane našej individuálnej slobody.

► **Blíži sa 1. máj 2024, kedy si pripomenieme dvadsiate výročie vstupu Slovenska do Európskej únie a NATO. Už nie sme novou členskou krajinou, vyrastá nám tu**

generácia, ktorá si v zásade nepamätá ani inú realitu. Je pre ňu samozrejmosťou slobodný pohyb v rámci Únie. Sme stále poberateľom výhod. Z európskych peňazí sa stavajú diaľnice, aj v samotných Vajnoroch máme množstvo projektov práve vďaka EÚ. V posledných rokoch napríklad prístavba základnej školy, Dom seniorov, no aj ďalšie veci, ktoré by sme si z vlastných peňazí nevedeli zadovážiť. Napriek tomu pomaly opadá nadšenie, sme takí vlažní v rámci budovania nášho európanstva. Podpora členstva v EÚ je zatiaľ vysoká, ale ako vidíme, veľmi labilná. Čo s tým? Čo robiť preto, aby sme budovali v sebe niečo pozitívne, aby sme konečne prestali rozmýšľať o tom, že v Bruseli sú nejakí zlí ľudia, ktorí nám robia zle, ale aby sme si uvedomili, že my sme tou súčasťou Európy, čo stále, myslím, že v povedomí u nás nie celkom funguje.

Toto mi je veľmi ľúto a pre mňa to bol jeden z dôvodov vstupu do politiky. Pretože práve to, že sme súčasťou Európskej únie robí Slovensko omnoho silnejším. To je to, čo posilňuje našu slovenskosť. Kritici často hovoria, že je tu nejaký zlý Brusel, ale vďaka tomu, že sme súčasťou Európskej únie, Slovensko je veľmocou na svetovej úrovni. Možno sa to nezdá, ale my spolurozhodujeme o tom, čo bude Európska únia robiť. Aj mne sa podarilo presadiť zmeny v európskych zákonoch, ktoré ovplyvňujú život na Slovensku.

► Nielen na Slovensku, v 450 miliónovej entite, ktorou EÚ je.

Áno, a ja som pritom obyčajný chalan, ktorý vyrástol v bytovke vo Vajnoroch. Ale my môžeme dnes spolutvoriť celú Európu a celé Slovensko. A to je niečo neuveriteľné, že sme rovnocennými partnermi pre všetkých ostatných. A máme byť tým pádom na čo hrdí. Ale je mi ľúto, a toto je niečo, čo sa snažím neustále naprávať a meniť, že veľmi často politici na Slovensku prezentujú, a je jedno či sú zľava alebo sprava, že všetko čo sa im nehodí je zlý Brusel. A všetko, čo sa im hodí, to oni. A pritom v obidvoch prípadoch je to spoločná vec. Za rozhodnutia, ktoré sa dejú na európskej hlasujú aj oni. Aj naša vláda spolurozhoduje o tom, aké sú európske zákony. Nielen parlament. A oni často nepovedia, za čo tam hlasujú. Častokrát hlasujú za to, čo potom doma kritizujú. A súčasne to, čo sa im hodí, prezentujú, že to urobili oni, aj keď to je niečo európske. Európa nie je zahraničie. Európa je náš domov. Toto je niečo, čo si musíme opakovať. A bolo by národnou tragédiou, keby sme o Európu prišli.

Volby prezidenta Slovenskej republiky

sobota 23. 03. 2024 od 7:00 do 22:00 h.

Ak v prvom kole volieb ani jeden z kandidátov na prezidenta Slovenskej republiky nezíska nadpolovičnú väčšinu platných hlasov voličov, bude sa druhé kolo volieb konať v sobotu 06. 04. 2024 od 7:00 do 22:00 h.

PRÁVO VOLIŤ

prezidenta Slovenskej republiky má občan Slovenskej republiky, ktorý má právo voliť do Národnej rady Slovenskej republiky, t.j. občan Slovenskej republiky, ktorý najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku. Prekážkou práva voliť je zákonom ustanovené obmedzenie osobnej slobody z dôvodov ochrany verejného zdravia.

HLASOVACÍ PREUKAZ

Volič (občan Slovenskej republiky, ktorý najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku), ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky môže voliť vo volebnej miestnosti, v ktorej zozname voličov je zapísaný podľa miesta svojho trvalého pobytu.

Volič, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v deň konania volieb nebude môcť voliť v mieste svojho trvalého pobytu vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný, môže požiadať obec svojho trvalého pobytu o vydanie hlasovacieho preukazu. Obec na základe žiadosti voličovi vydá hlasovací preukaz a zo zoznamu voličov ho vyčiarke s poznámkou o vydaní hlasovacieho preukazu. Obec vydá hlasovací preukaz voličovi bezodkladne, najskôr však 45 dní pred dňom konania volieb, t. j. 7. februára 2024.

Hlasovací preukaz oprávňuje na zápis do zoznamu voličov v ktoromkoľvek volebnom okrsku na území Slovenskej republiky, teda aj vo volebnom okrsku, v ktorom bol pred vydaním hlasovacieho preukazu zapísaný v zozname voličov.

VOLIČ S TRVALÝM POBYTOM V MČ BRATISLAVA-VAJNORY môže požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu:

OSOBNĚ v úradných hodinách na Miestnom úrade mestskej časti Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava, najneskôr posledný pracovný deň pred konaním volieb, t. j. najneskôr piatok 22. marca 2024 do 12:00 h, pre 2. kolo volieb najneskôr piatok 5. apríla 2024 do 12:00 h. Mestská časť Bratislava-Vajnory (ďalej len „mestská časť“) vydá hlasovací preukaz bezodkladne.

ÚRADNÉ HODINY PRE VYDÁVANIE HLASOVACÍCH PREUKAZOV:

Pondelok: 8:00 – 12:00 h; 13:00 – 17:00 h
Utorok: 8:00 – 12:00 h; 13:00 – 15:00 h
Streda: 8:00 – 12:00 h; 13:00 – 17:00 h
Štvrtok: 8:00 – 12:00 h; 13:00 – 15:00 h
Piatok: 8:00 – 12:00 h

Mestská časť vydá voličovi hlasovací preukaz len na ten deň konania volieb prezidenta Slovenskej republiky, ktorý volič uviedol vo svojej žiadosti. Volič môže požiadať mestskú časť o vydanie hlasovacieho preukazu na prvé i druhé kolo volieb prezidenta Slovenskej republiky súčasne. Táto požiadavka musí byť zo žiadosti voliča zrejmalá.

V LISTINNEJ PODOBE na adresu: Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava tak, aby žiadosť o vydanie hlasovacieho preukazu bola doručená obci najneskôr 15 pracovných dní pred dňom konania volieb (t. j. najneskôr 4. marca 2024, pre druhé kolo najneskôr 14. marca 2024),

ELEKTRONICKY (e-mailom) na adresu: gze-manova@vajnory.sk tak, aby žiadosť o vydanie hlasovacieho preukazu vo forme elektronickej snímky žiadosti (sken) alebo v textovej forme tvoriacej obsah e-mailovej správy tak, aby žiadosť o vydanie hlasovacieho preukazu bola doručená mestskej časti najneskôr 15 pracovných dní pred dňom konania volieb (t. j. najneskôr 4. marca 2024, pre druhé kolo najneskôr 14. marca 2024),

Žiadosť musí obsahovať tieto údaje o voličovi: meno a priezvisko, rodné číslo, štátnu príslušnosť, adresu trvalého pobytu (obec, ulica, číslo domu), adresu, na ktorú obec doručí hlasovací preukaz.

PROSTREDNÍCTVOM OSOBY SPLNOMOCNENEJ ŽIADATEĽOM možno požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu najneskôr v posledný deň pred dňom konania volieb, t. j. najneskôr 22. marca 2024, pre druhé kolo volieb najneskôr 5. apríla 2024.

Žiadosť musí obsahovať tieto údaje o voličovi: meno a priezvisko, rodné číslo, štátnu príslušnosť, adresu trvalého pobytu (obec, ulica, číslo domu).

Mestská časť zašle hlasovací preukaz voličovi na adresu, ktorú uviedol v žiadosti najneskôr tri pracovné dni od doručenia žiadosti doporučenou zásielkou „Do vlastných rúk“. Ak volič v písomnej žiadosti alebo elektronickej žiadosti uvedie, že hlasovací preukaz prevez-

me iná osoba, musí v žiadosti uviesť jej meno, priezvisko a číslo občianskeho preukazu. Podpis voliča na žiadosti nemusí byť úradne osvedčený. Táto osoba preukazuje svoju totožnosť občianskym preukazom a prevzatie hlasovacieho preukazu potvrdzuje svojím podpisom. Volič, ktorému bol vydaný hlasovací preukaz, môže voliť aj vo volebnej miestnosti príslušnej podľa miesta jeho trvalého pobytu, avšak len s hlasovacím preukazom.

Hlasovací preukaz je platný len pre deň konania volieb, ktorého dátum je na ňom uvedený a len spolu s občianskym preukazom!

Ďalšie informácie k voľbám prezidenta Slovenskej republiky sú uverejnené na webovej stránke www.minv.sk/?volby-prezidentsr

VOLEBNÉ MIESTNOSTI

pre volebné okrsky 1, 2 a 3:

Základná škola Kataríny Brúderovej, Osloboditeľská 1

pre volebné okrsky 4 a 5:

Základná škola s materskou školou sv. Jána Pavla II. Osloboditeľská 27

VOLEBNÝ OKRSOK č. 1

Alviano, Dorastenecká, Pod krížom, Pri majeri, Pri nadjazde, Pri pasienku, Pri pekárni, Pri potoku, Pri rybníku, Pri starom letisku, Pri šanci, Regrútska, Rybníčná, Šutráková, Tibenského, Tuhovská

VOLEBNÝ OKRSOK č. 2

Buzalkova, Pračanská, Pri mlyne, Príjazdna, Šachorová, Šinkovské, Široká, Za mlynom, Zbrody

VOLEBNÝ OKRSOK č. 3

Čierny chodník, Kúkoľová, Nové Šuty, Šuty, Tomanova, Uhliská, Veľké Štepnice

VOLEBNÝ OKRSOK č. 4

Hospodárska, Kataríny Brúderovej, Na jarku, Ochotnícka, Roľnícka, Za humnami, lokalita Vajnorské jazerá

VOLEBNÝ OKRSOK č. 5

Baničova, Jačmenná, Koncová, Koniarkova, Kratiny, Na doline, Nad jazierkom, Nad Váľkom, Nemecká dolina, Osloboditeľská, Pod lipami, Pod Váľkom, Pri pastierni, Pri Struhe, Skuteckého, Šaldova, Za farou, Zátureckého

Gabriela Zemanová, poverená prípravou volieb v mestskej časti Bratislava-Vajnory,
kontakt: tel. 0911 821 617, 02/212 95 233,
 e-mail: gze-manova@vajnory.sk

Zvony vo Vajnorochoch opäť zvonja

Zvony živých volajú, mŕtvych oplakávajú a blesky lámu...

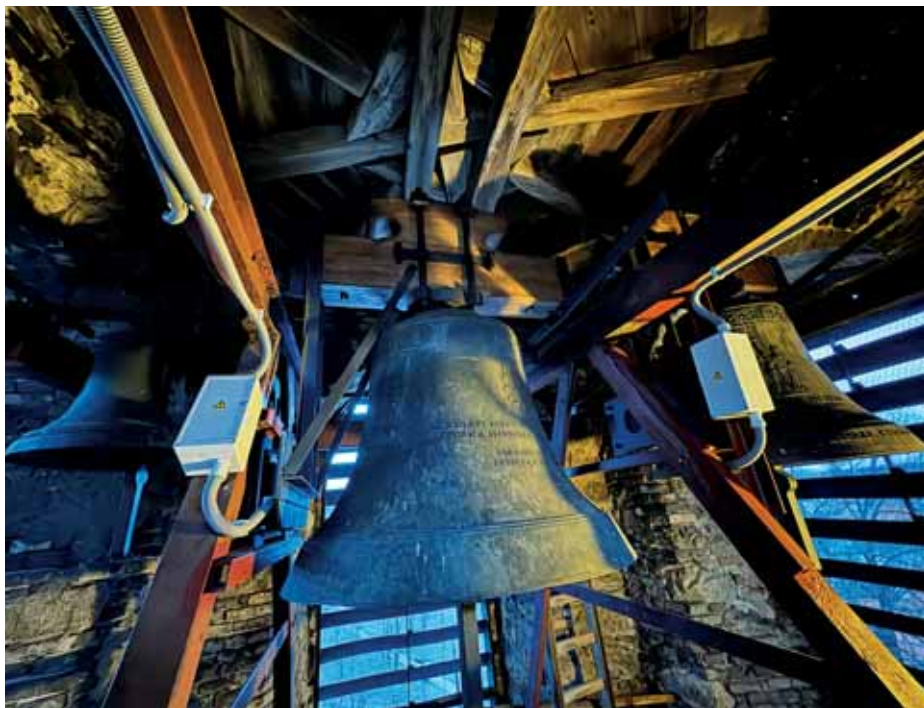
Text: Podľa dostupných údajov spracoval Jozef Kováčik, farár

Snímky: archív farnosti

Po niekoľkých mesiacoch, keď sa zvony vo Vajnorochoch po zásahu veže bleskom odmlčali, sa na Vianoce ich zvuk opäť rozozvučal. Zvony na Farskom kostole Sedembolestnej Panny Márie vo Vajnorochoch dostali po rekonštrukcii nové srdcia, nové ovládanie a tak trochu i nový zvuk. To všetko vďaka obetavosti farníkov a šikovnosti odborníkov z firmy RychTech s.r.o., ktorí sa na opravu a obnovu zvonov špecializujú.

Zvonenie zvonov patrí neodmysliteľne k našej mestskej časti. Zvolávajú ľudí do chrámu, oznamujú poludnie, pozývajú k modlitbe za našich zomrelých, oznamujú výnimočné udalosti. Vo Vajnorochoch zvonja zvony pred svätými omšami prvý raz polhodinu a následne päť minút pred jej začiatkom. Rozzvučia sa aj napoludnie, keď pozývajú k modlitbe Anjel Pána. Zvonja aj pred sobášom a pohrebom. Po Veľkej Noci pristúpime aj k prastarému zvyku zvonenia za našich zomrelých od oznámenia smrti po deň pohrebu, a to o 10.00 a 15.00 hod., ako pozvanie k modlitbe za spásu ich duší.

Aký je však pôvod zvonov v chrámoch? V rokoch 604 až 606 bolo kánonickým ustanovením nariadené, aby sa vo všetkých katolíckych kostoloch umiestňovali zvony, aby sa zvonilo pri bohoslužbách. Toto ustanovenie tiež ustanovuje, že katedrály majú mať päť a viac zvonov, farnosti dva alebo tri a kostoly so súkromnými oratóriami iba jeden. Prvé zvony boli malé a kované z plechu. Liatie zvonov sa stalo bežným koncom 13. storočia a stále sa vyvíjalo, až dostalo svoju konečnú podobu na konci 15. storočia. Najstarší liaty zvon je však zaznamenaný už roku 1057. Slovensko patrí k tým krajinám, kde sa hlahol zvonov šíri už deväť storočí. Po roku 1124 je písomne doložená prítomnosť až troch

Všetky zvony

zvonárov v kláštore v Bzovíku (Hont). V 10. storočí pápež Ján XIII. po prvýkrát posviacal zvon tak, že mu dal i meno, a v tom čase zaviedli ranné, poľudňajšie a večerné zvonenie ako pozvanie k modlitbe.

V súvislosti s týmto kresťanským zvykom a symbolom sa vyvinulo zvonolejárstvo – remeslo zaoberajúce sa výrobou zvonov. Zvony sa zlievajú zo zliatiny medi s vysokým obsahom cínu (20 %). Na území Slovenska od 14. do 19. storočia pracovalo 211 menovite doložených zvonolejárů. Tolko z dejín. A ako je to s našimi zvonmi vo Vajnorochoch?

O pôvodnom zvonovom inventári farského kostola sa nám, žiaľ, nezachovali žiadne informácie. Stredný a veľký zvon padli za obeť počas vojnových rekvirácií zvonov v období prvej svetovej vojny (v rokoch 1916—1917). V roku 1924 bola z dielne Richarda Herolda z Chomutova zakúpená dvojica väčších zvonov ako náhrada za zvony zrekvírované počas prvej svetovej vojny. Malý zvon pre-

žil ako jediný vojnovú rekviráciu a vo veži sa nám zachoval až dodnes. V súčasnosti sa vo veži Farského kostola Sedembolestnej Panny Márie nachádza trojica zvonov. Zvony znejú v sextakorde stupnice d mol.

Malý zvon je zasvätený prvému uhorskému kráľovi, svätému Ladislavovi. Má hmotnosť 178 kg a priemer 695 mm. Bol odliaty v roku 1830 Kajetánom Zadlom v Trnave. V hornej časti zvona sa nachádza 40 mm vysoký dookola obiehajúci, opakujúci sa vyrastajúci florálny ornament s motívom palmetových listov. Pod ním je situovaná 35 mm hrubá nápisová páska lemovaná plastickými linkami, v ktorej nájdeme umiestnený latinský kruhopis: „REFUSA PER CAJETANUM ZADL TYR-NAVIAE,“ preklad: *Preliaty Kajetánom Zadlom v Trnave*. Pod nápisovou páskou sa nachádza 52 mm vysoký dookola obiehajúci, opakujúci sa ozdobný ornament, ktorého ústredným motívom je vyobrazenie anjelských hláv s krídlami. Severná strana drieku zvona na sebe nesie 164 mm vysoký a 75 mm širo-

Malý zvon

Malý zvon

Veľký zvon

ký plastický reliéf svätého Ladislava. Pod ním nájdeme situovaný dvojriadkový latinský nápis: „S. LADISLAE TITULARIS PATRONE NOSTER O. P. N. DEUM,“ preklad: *Svätý Ladislav, náš titulárny patrón, oroduj za nás u Boha.* Na náprotivnej, južnej strane drieku nájdeme umiestnený 180 mm vysoký a 88 mm vysoký reliéf, ktorého ústredným motívom je Ježiš Kristus na kríži. Pod ním je situovaný jednoriadkový latinský nápis: „CRUX CHRISTI SALVA NOS,“ preklad: *Kríž Kristov je naša spása.* Na úderovom venci zvona sa nachádza latinský kruhopis: „SUM E PIO IN RELIGIONEM POPVLI VAINORENSIS ZELO DENUO REFUSA ANNO MDCCCXXX. SUB A.R.D. PAROCHO IGNATIO SCHEDUNY,“ preklad: *Som novo preliaty vďaka vajnorskému ľudu horlivému v nábožnosti roku 1830 za čias vysoko dôstojného pána farára Ignáca Schedúnyho.*

Stredný zvon je zasvätený patrónom Európy, sv. Cyrilovi a Metodovi. Má hmotnosť 395 kg a priemer 900 mm. Bol odliaty v roku 1924 Richardom Heroldom v Chomutove. Krk zvona zdobí 93 mm široká ozdobná páska, v ktorej nájdeme 69 mm širokú florálno-ornamentálnu výzdobu s motívom rozvilinových listov. Na severnej strane drieku zvona nájdeme situovaný 264 mm vysoký a 171 mm široký plastický reliéf sv. Cyrila a Metoda, pod ktorým sa nachádza dvojriadkový nápis: „SV. CYRILL A METOD ORODUJTE ZA NÁS.“ Náprotivná, južná strana drieku zvona na sebe nesie 231 mm vysoký a 145 mm široký plastický reliéf, ktorého ústredným motívom je vyobrazenie Ježiša Krista na kríži: Nižšie je na korpuse situovaný jednoriadkový nápis: „ULIAT DALI VAJNORÁCI PO OSLOBODENÍ NÁRODA SLOVENSKÉHO, V ROKU 1924.“ Úderový veniec zvona na sebe zo severnej strany nesie signujúci nápis: „SLETO OD RICHARDA HEROLDA, CHOMUTOV.“

Veľký zvon je zasvätený Božskému srdcu Ježišovmu. Má hmotnosť 901 kg a priemer 1185 mm. Bol odliaty v roku 1924 Richardom Heroldom v Chomutove. Krk zvona zdobí 108 mm široká ozdobná páska, v ktorej nájdeme 82 mm širokú florálno-ornamentálnu výzdobu s motívom rozvilinových listov. Severná strana drieku zvona na sebe nesie 232 mm vysoký a 196 mm široký plastický reliéf vo florálnom oválnom orámovaní, ktorého ústredným motívom je vyobrazenie Božského srdca Ježišovho. Pod ním nájdeme dvojicu dvojriadkových nápisov v znení: „KU CTI A SLÁVY BOŽEJ ULIAT MA DALI OBYVATELIA VAJNORSKÍ / JOZEF ZEMAN A MANŽELKA TEREZIA ROD. BRUDER, ROKU 1924. POČUJEŠ-LI HLAS ZVONA, / SPIE-

CHAJ HNEĎ DO KOSTOLA.“ Náprotivná, južná strana drieku zvona na sebe nesie 225 mm vysoký a 189 mm široký plastický reliéf vo florálnom oválnom orámovaní, ktorého ústredným motívom je vyobrazenie Božského srdca Ježišovho. Pod ním nájdeme dvojicu dvojriadkových nápisov v znení: „KU CTI A SLÁVY BOŽEJ OBETUJÚ MANŽELIA JÁN FEKETE MARIA, ROD. BRUDER VO VAJNOROCH V ROKU 1924. SLYŠÍŠ TENTO ZVON ZVONIT MÁŠ SA K BOHU POMODLIŤ.“ Na severnej strane úderového venca zvona sa nachádza signujúci nápis: „SLETO OD RICHARDA HEROLDA V CHOMUTOVĚ.“

Nech nás zvuk vajnorských zvonov sprevádza v každej životnej chvíli.

Venovanie na veľkom zvone

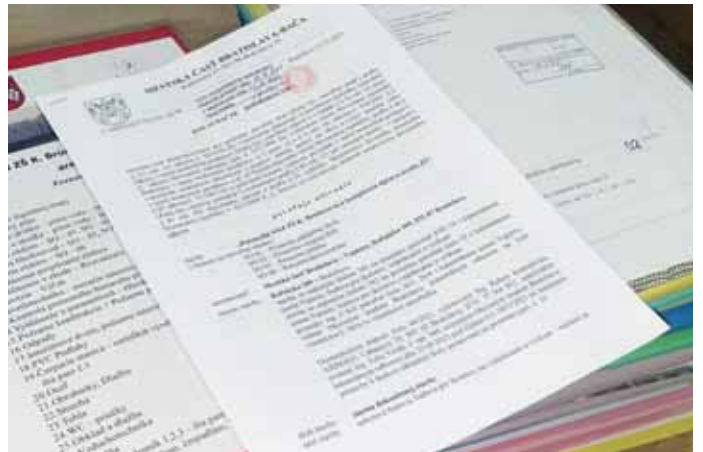
Skolaudovaná prístavba základnej školy

Text: redakcia

Snímky: archív

Na deťoch nám vo Vajnoroch záleží zo všetkého najviac. A tak vlani tesne pred Vianocami dostali krásny darček. Starosta Michal Vlček priniesol zo stavebného úradu Bratislava-Rača horúce kolaudačné rozhodnutie k novej prístavbe Základnej školy Kataríny Brúderovej.

Ide o najväčšiu investíciu v novodobej histórii našej mestskej časti vo výške 3,2 milióna eur. „Rozhodnutie je právoplatné a je to veľký deň pre Vajnory. Deti môžu využívať nové krásne triedy a telocvičňu. Ďakujem všetkým, ktorí sa na stavbe podieľali. Prebiehala v neľahkých časoch inflácie a nedostatku stavebných materiálov. A ďakujem hlavne celému pedagogickému zboru, rodičom a žiakom za to, že museli strpieť obmedzenia, ktoré stavbu sprevádzali. Ale výsledok je tu a dnes sa všetci môžeme z neho tešiť“, povedal Michal Vlček ešte s horúcim kolaudačným rozhodnutím v ruke.

Modernizácia Domu kultúry Vajnory

Text: redakcia

Snímky: archív

Popri iných investičných projektoch v našej mestskej časti sme na začiatku decembra minulého roku začali aj s rekonštrukciou Domu kultúry Vajnory v hodnote 183 098,98. eur. Nenávratný finančný príspevok sme získali z prostriedkov Európskej únie. Tento projekt bol podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Kompletne sa vymenila podlaha, umiestnili sa nové moderné dvere, zrekonštruovala sa kuchynka a pribudla aj nová videoprojekcia. Zo zmodernizovaného domu kultúry majú radosť už od januára tohto roku nielen všetci Vajnoráci, ale aj návštevníci mestskej časti.

Cieľom realizácie projektu bolo lepšie pripraviť kultúrny dom na poskytovanie služieb v novom prostredí, znížiť vysoké prevádzkové náklady súvisiace so zastaraným technologickým vybavením a zabezpečiť vhodné technologické a hygienické podmienky pre jeho návštevníkov.

Vajnorský ornament na výrobkoch mestskej časti

Text: redakcia
Snímky: archív

V dnešnej rýchlo sa meniacej modernej dobe cítime potrebu spájať naše dedičstvo s inovatívnymi formami výrazu.

Vzhľadom na bohatú kultúrnu históriu mestskej časti Bratislava-Vajnory sme sa rozhodli Vajnorský ornament priniesť do popredia nielen ako historický artefakt, ale aj ako živú súčasť nášho každodenného života.

Vajnorský ornament s jeho bohatými vzormi a symbolikou získava v dnešnej dobe nový význam. Našou víziou je oživiť tento kultúrny poklad napríklad prostredníctvom moderného oblečenia. Rozhodli sme sa využiť jeho jedinečné vzory a umiestniť ich na mikiny, tričká a ďalšie predmety, čím vytvárame most medzi minulosťou a súčasnosťou. Reprezentujeme takto bohatú kultúru Vajnor a zároveň každému ponúkame možnosť, aby si mohol niesť kúsok nášho dedičstva so sebou každý deň. V galérii obrázkov si pozrite našu ponuku produktov, ktoré si môžete zakúpiť počas úradných hodín na ekonomickom oddelení Miestneho úradu Bratislava-Vajnory.

Harmonogram pristavenia veľkokapacitných kontajnerov na 1. polrok 2024 v mestskej časti Bratislava-Vajnory

Text: redakcia

Kontajnery budú pristavené v piatok. Pre obyvateľov sú prístupné podľa otváracích hodín zberného dvora v piatok od 14.00 do 18.00 h, v sobotu od 8.00 do 16.00 h.

JAR 2024

› 11. týždeň: 15. 3. – 16. 3.

2 ks zberný dvor, objekt bývalej zberne druhotných surovín Pri mlyne (7 m³)

› 15. týždeň: 12. 4. – 13. 4.

1 ks Vajnorské jazerá (7 m³)

› 17. týždeň: 26. 4. – 27. 4.

1 ks bytové domy na Rybníchej ul. č. 61 (oproti BEZ-ke)

PODMIENKY ZBERU

VEĽKOOBJEMOVÉHO ODPADU

- › Do kontajnera sa smie ukladať iba veľkoobjemový odpad spáliteľný v spaľovni.
- › Zákaz ukladania stavebného odpadu, biologicky rozložiteľného odpadu, nespáliteľného veľkoobjemového odpadu a odpadu s obsahom nebezpečných látok, ako sú farby, lepidlá, oleje, chemikálie, elektrospotrebiče.
- › Veľkorozmerný nábytok pre zmenšenie zaberaného priestoru kontajnera rozoberte, prosím, na menšie časti.
- › Po naplnení kapacity kontajnerov ďalší odpad neprijímame.
- › Na uloženie odpadu využívajte zberné dvory OLO na Starej Ivanskej ceste 2, Bratislava a Pri Šajbách 1, Bratislava-Rača, prípadne OLO Taxi.
- › Rešpektujte pokyny obsluhy zberného dvora.

Príroda vytvorila netradičné zimné klziská

Koncom januára sa polia a lúky v okolí Vajnor vplyvom mrazivého počasia zmenili na netradičné zamrznuté „jazerá“, ktoré na korčuľovanie, hokej a iné zimné radovánky využívali nielen naši najmenší, ale aj dospelí.

O korčuľovanie bol medzi ľuďmi obrovský záujem, o čom svedčí aj množstvo fotografií, ktoré nám Vajnoráci zaslali prostredníctvom sociálnych sietí. Tie najkrajšie z nich zverejňujeme aj vo Vajnorských novinkách.

Snímka: Jana Homzová

Snímka: Dominika Boršovská

Snímka: Michaela Žebyová

Snímka: Ján Komara

Snímka: Veronika PukicaZips

Snímka: Marek Tordaji

Snímka: Petra Buzgovičová

Snímka: Oliver Koník

Snímka: Nicole Babulik Jurkasová

Snímka: Noro Hudcovský

Príbehy vajnorského kroja (1)

Odev pre najmenších

Text: Elena Karácsonyová

Snímky: Elena Karácsonyová,
Marek Grebeči

Autorka kresieb bábik a krojových súčastí:
Ella Kabele

Počas ostatných štyroch rokov som Vám na stránkach Vajnorských noviniek prinášala príbehy vajnorského ornamentu – maľovaného, vyšívaného, vyrezávaného, tradičného i modernejšieho. Viem, že si naši medzi Vami svojich čitateľov, no zároveň som v poslednom čase mala pocit, že túto tému treba niečím oživiť. A veľmi sa mi zapáčila myšlienka Ľubky Meškovej pokračovať takou formou, aby sme zaujali aj tých najmladších.

Ľubka prišla s nápadom na „interaktívne“ príbehy vajnorského kroja. Určite mi dáte za pravdu – textový opis kroja, jeho súčastí, rozbor detailov výšiviek, či fotografie – nie sú, najmä pre deti, tým „pravým orechovým“. Kroj treba jednoducho zažiť. Najlepšie – obliecť si ho. Ak túto možnosť ale nemáte, môžete doň obliecť aspoň naše papierové bábiky. A nielen obliecť, ale kroj pre „svoju“ bábiku aj vyzdobiť. Nie však len tak hala-bala, ale podľa zvyklostí, tak, ako sa konkrétna krojová súčast u nás nosila a z čoho sa šila. V niekoľkých nasledujúcich číslach Vajnorských noviniek budeme postupne uverejňovať články o rôznych variantoch kroja z Vajnor – detského, ženského, mužského či obradového. Podľa textov, ale najmä fotografií a obrázkov si tak môžu (nielen) deti vytvoriť svoj vlastný vajnorský kroj a poobliekať papierové figuríny. Tak poďme na to, dnes začneme s odevom, ktorý nosili najmenšie deti...

Kroju pre najmenšie deti som sa už venovala v jednom z ostatných čísel Vajnorských noviniek. Pôvodne sa deti do troch – štyroch rokov veku, bez rozdielu pohlavia, obliekali do odevu šitého v jednom celku – košielka bola našitá na sukničku. Vo Vajnoroch sa tento typ odevu nazýval kaboš alebo kabošek. Na jeho zhotovenie sa používali sprá-

Manželia Polákovci s dcérou Hedvigou, r. 1926, reprofoto, z archívu Jany Kozubovej a Ľubomíra Krištofiča, digitálne spracovanie Ján Jurkovič, <https://www.spominajme.com/atelierove>

Bábika v kabošku, zo zbierky A. Zemanovej

Bábika v kabošku – detail čepca

Detail výšivky na rukáve detskej košele

Detail výšivky na detskej košeli

Detail výšivky na rukávcoch

Detail výšivky na zásterke

vidla pestré látky. Kabošek dopĺňala čepica (detský čepček). Tie jednoduchšie čepčky bývali zo vzorovaných látok, či dokonca kašmíru a boli mätko futrované podšívku. Slávnostnejšie boli z jednofarebnej látky, vyšívané vajnorským ornamentom. Čepice boli celé vyzdobené našitými skladanými stužkami a navrchu mašličkou zo stužiek.

Podľa dochovaných fotografií zo začiatku 20. storočia vidíme, že sa často aj u najmenších detí košielka „oddeľuje“ od šiat/sukničky, u dievčat dostáva formu jednoduchších rukávcoch a suknička je doplnená zásterkou. Zásterky sa šili z modrej, spravidla lesklej látky, ozdobené boli pásovou výšivkou alebo ozdobnými prámikmi v dolnej časti, zaväzovali sa stuhami. Sukničky sa šili väčšinou

z kvetovaných látok. Chlapčenské košielky boli väčšinou zjednodušenou verziou mužských košiel. Práve v tejto podobe môžete obliecť kroj aj našim papierovým bábikám. Ako na to? Vystrihnite figuríny a jednotlivé krojové súčasti (pozor na uchyťavacie pásky). Krojové súčasti vyfarbite – pomôckou pri výzdobe môžu byť fotografie k tomuto článku alebo kroje, ktoré máte doma. Bábiky oblečte – jednotlivé kusy odevu prichyťte o figurínku založenými tenkými pásikmi. A nezabudnite, takto svoje bábiky obliekali naše mamy a staré mamy, často boli papierové bábiky jedinými, ktoré mali na „prezliekanie“. Dúfam, že tak ako im pred rokmi, i Vám dnes prinesú veľa zábavy (a možno i nový pohľad na kroj či na hračky v minulosti).

Detský dievčenský kroj

Hovoríme s novým štatutárnym zástupcom Vajnorského divadla, pánom Máriom Šimorkom

Náš repertoár chceme uvádzať bez časových hraníc

Text: Igor Roy
Snímky: archív

Keď ide o činnosť v oblasti divadelného diania, vždy je zaujímavé podeliť sa o poznatky a skúsenosti renomovaných odborníkov. V tomto prípade sme sa s novým štatutárnym zástupcom Vajnorského divadla porozprávali o pripravách na novú sezónu, o novej hre, súčasnej situácii, ale aj plánoch do budúcnosti.

› **Mário Šimorka je rodák z Bojníc, žijúci v Banskej Bystrici. Ako ste sa dostali do Vajnorského divadla?**

Pred pár rokmi som na sociálnych sieťach narazil na tvorbu a projekty Vajnorského divadla a ako to býva, začal som jeho aktivity sledovať. V Bojniciach, odkiaľ pochádzam, som často účinkoval na rôznych podujatiach, a tak mi divadlo nebolo cudzie. Časom sme sa dohodli a ja som vstúpil do združenia ako riadny člen.

› **Ste kreatívny. Šijete kostýmy, vyrábate parochne, tvoríte zaujímavé kulisy a dekorácie, taktiež sa venujete hair stylingu a na rôzne podujatia líčite umelcov. Kedy ste v sebe objavili tohto kreatívneho ducha?**

Ešte počas môjho pôsobenia v rodných Bojniciach som často účinkoval na Bojnicksom zámku, kde sa každoročne konal Medzinárodný festival duchov a strašidiel. Tam som stvárnil množstvo postáv a veľakrát sa stalo, že sme pre časovú tieseň nestíhali a museli sme sa česať a líčiť navzájom. Aj túto výzvu som prijal. Postupom času som sa začal sústreďovať na túto stránku divadla. Dopl-

Mário Šimorka, nový štatutár Vajnorského divadla

nil som si potrebné vzdelanie a venoval som sa vizáži.

Čo sa týka šitia, k tomu ma ako dieťa priviedla babička. Bola pánska krajčírka. Tomuto remeslu som sa trochu priučil vďaka nej. Všetky tieto spomínané činnosti som sa postupne učil skúšaním – á la pokus, omyl. Dnes viem divadlu ponúknuť aj tieto svoje zručnosti.

› **Prezradte nám, akú divadelnú rozprávku chystáte?**

So súborom Vajnorského divadla sme sa pustili do skúšobného procesu veľmi zaujímavej rozprávky. Jej autori, Danko Rybárová a Igor Roy, ponúkli svoju úpravu Puškinovej Zlatej rybky, ktorej príbeh je zaujímavý aj preto, že prináša detskému divákovi po-

naučenie. Pýcha predchádza pád. Veď – márnosť nad márnosť a všetko je márnosť.

› **Čím bude teda toto divadelné predstavenie zaujímavé?**

Zaujímavé to bolo od začiatku najmä pre nás (smiech). Rozhodli sme sa v tomto predstavení skĺbiť dva divadelné žánre. Nebude to len klasická činohra. Ale aby sa mali diváci, a najmä tí detskí, na čo tešiť, viac neprezradím. Môžem snáď povedať, že v alternácii s Mirkom Rybárom si v tomto predstavení zahrám aj ja staručkého rybára. Moju manželku, márnotratnú a chamtivú rybárku, si zahrá Danko Rybárová v alternácii s Adkou Motúzovou.

› **V akom štádiu skúšobného procesu sa nachádzate?**

Samotný skúšobný proces je pre nás náročný aj vzhľadom na stav, v akom sa budova na Šaldovej ulici, v ktorej máme svoje zázemie, nachádza. Počas zimných mesiacov sa bez kúrenia a energií nedalo pravidelne stretávať a skúšať. A tak sme sa v tom období pustili do výroby kulís, kostýmov a rekvizít. Všetko do tejto hry si vyrábame a pripravujeme sami. Od návrhu kostýmov, cez ich realizáciu, až po návrh scény a jej výrobu. Všetko je to tentokrát naša produkcia. Vajnorské divadlo dosiaľ nežiadalo o dotácie či granty. Na svojich predstaveniach spolupracovalo s mnohými zabehnutými a renomovanými inštitúciami, či už so Slovenským národným divadlom alebo s divadlom Nová scéna, s podporou svojich mecenášov. Ale tento systém sa nám zdal veľmi nevýhodný, nakoľko doba uvádzania jednotlivých predstavení bola limitovaná časom zapožičania kulís či kostýmov. Teraz by sme radi prešli na systém vytvorenia takého repertoáru, ktorý budeme môcť uvádzať bez časových hraníc, určených zmluvou.

› **Kedy sa môžeme tešiť na premiéru Zlatej ryby?**

Príprava inscenácie rozprávky Zlatá rybka je náročný proces. Deti sú úprimné a neodpustia chyby. Popri iných projektoch, ktoré uvádzame pravidelne, veľmi intenzívne skúšame scény tejto divadelnej hry. Nechceli sme si určiť presný dátum premiéry, aby sme ne-

boli viazaní termínom a nepracovali v strese. Úprimne ale prezradím, že v približnom pláne našej činnosti máme uvedený marec 2024. No budem rád, ak by sa nám to podarilo zrealizovať do leta 2024. Možno ako darček k MDD.

› **Spomenuli ste projekty, ktoré pravidelne uvádzate. Kde vás môžeme vidieť?**

Nakoľko Vajnorské divadlo nie je „kameným“ divadlom a priestor na uvádzanie projektov z našej produkcie máme iba v Dome kultúry vo Vajnoroch, a to tiež iba počas uvedenia premiéry, reprízy riešime zájazdovými predstaveniami. V našom repertoári máme okrem projektov, ktoré súvisia s ľudovými tradíciami, ako je napr. Pochovávanie basy – veľmi vtipne inscenované prevedenie, Stridžia noc – čo je inscenácia mapujúca zvyky a tradície v deň Sv. Lucie alebo už tradičný Mikuláš, aj komické scény a inscenované vtipy popretkávané piesňou pod názvom RetroCABARET, ktorý sa teší veľkej obľube u divákov rovnako ako hudobno-poetické pásmo Kytica piesní a poézie.

› **Plánujete konať vystúpenia v tunajšom dome kultúry aj počas celého roka?**

Veľmi radi by sme začali s mestskou časťou Bratislava–Vajnory rokovať o možnosti pravidelného uvádzania projektov z produkcie Vajnorského divadla v priestoroch domu kultúry. Myslím si, že pravidelná prehliadka

našej činnosti by mohla byť zaujímavá nielen pre Vajnorákov, ale aj pre všetkých tých divákov, pre ktorých uvádzame naše predstavenia v rámci zájazdov. Určite by to obohatilo kultúrne, umelecké a spoločenské vyžitie vo Vajnoroch.

Spolupracujeme s mnohými zaujímavými a inšpiratívnymi osobnosťami, čo bolo svojho času možné vidieť aj pri uvádzaní Talk-Show Odraz v zrkadlách, a práve na takúto tradíciu by sme do budúcnosti radi nadviazali. Viem, že svojich divákov si získala aj táto produkcia. Treba len začať a počas celého roka ponúknuť pravidelné uvádzanie divadelných hier a projektov v rámci aktuálnych tém. Vidím aj v iných mestách, mestečkách a obciach, ktoré navštevujeme, že záujem je. Možno by nebolo na škodu považovať o takejto tradícii aj vo Vajnoroch.

› **Áno. S tým súhlasím a držím palce, aby sa vaše vízie a plány naplnili. Prajem veľa úspechov a ďakujem v mene všetkých Vajnorákov za šírenie dobrého mena a reprezentáciu Vajnor. Tak divadelnícky: tfuj, tfuj, tfuj...**

Aj my ďakujeme a tešíme sa na stretnutia s vami. Zároveň by som ešte rád pozval každého, kto má záujem sa k nám pridať, či už do umeleckých alebo technických zložiek. Ste srdečne vítaní. Kontakt na nás určite nájdete aj na webovej stránke vajnory.sk

Šitie dekorácií

Program Kytica piesní a poézie – Jacovce

Vajnorské divadlo v aktuálnej divadelnej sezóne

Text: iro, **Snímka:** ©VOD

Divadlo alebo divadelné umenie je najstarší druh dramatického umenia, realizujúci sa v živej interakcii herca a diváka. Divadelné umenie je kolektívnej povahy, je to špecifická ľudská činnosť odvodená od hry. Sémantika tohto pojmu integruje zrak, miesto a hru. Navyiac v našom združení vytvára priestor pre zmysluplné využitie voľného času, a tak prináša do našej mestskej časti priestor na kreatívne voľnočasové aktivity pre všetky vekové kategórie.

Divadlo vzniká tak, že kolektív tvorcov (herci, režiséri, choreografi, scenáristi, dramaturgovia, inšpicient, korepetítor, ap.) a technických spolupracovníkov (stavba scény, rekvizitári, garderóba, zvukári, osvetľovači a i.) tvoria divadelnú inscenáciu, ktorá sa predvádza divákovi buď jednorazovo alebo vo viacerých reprízach. Inak tomu nie je ani v našom divadle, ktoré stojí na prahu osláv svojho 15. výročia, od znovuoživenia slávnej divadelnej tradície vo Vajnorochoch, ktorej vznik, ako vieme, siaha až do vojnového obdobia roku 1916.

Celý proces tvorby, od voľby dramatického textu, teda scenára (v našom divadle si ho zvyčajne píšeme vďaka talentu pani Danky Rybárovej sami alebo sa inšpirujeme už hotovým dielom renomovaných autorov, ktorých reálie sa snažíme čo najviac priblížiť našej kultúre, tradíciám, či aktuálnej situácii – v našom divadle ide zásadne o komédie), cez skúšky, teda proces, na ktorom sa dramatický text prevádza do javiskovej podoby hrou, interpretáciou hercov, fantáziou scénografov, podčiarknutý hudbou, prípadne tancom pod vedením režiséra a choreografa, až po odovzdanie divákovi, teda premiérou hry (ktorú zväčša uvádzame v Dome kultúry vo Vajnorochoch a jej reprízami v rámci zájazdov v rámci celého Slovenska) absolvujeme i my. Riadne a zodpovedne, tak ako sa na divadlo sluší a patrí.

K dovŕšeniu plnohodnotného divadelného predstavenia treba naplniť mnoho zmyslov, vnemov diváka a okrem umeleckej tvorby je neodmysliteľnou súčasťou každej úspešnej inscenácie aj scéna: teda kulisy, dekorácie, rekvizity, kostýmy, ktoré si v našom divadle tiež vyrábame sami. Ku skúšobnému procesu inscenácie patrí aj návrh scény, kostýmov

a ich následná výroba. Táto realizácia zaberie mnoho času, hodín a financií.

Celá táto tvorba sa vďaka spolupráci Vajnorského divadla a mestskej časti Bratislava-Vajnory odohráva v priestoroch bývalej materskej školy na Šaldovej ulici, kde Vajnorské divadlo našlo svoje zázemie. Priestor nielen pre samotné študovanie jednotlivých divadelných hier a projektov z repertoáru Vajnorského divadla, ale aj skladové priestory pre uskladnenie kulís, kostýmov, rekvizít, či ich výrobu. Nahliadnúť k nám alebo, ak máte chuť, zúčastniť sa na niektorej zo zložiek nášho divadla, môžete každý piatok od 19.00 h a sobotu od 10.00 h. V našich radoch radi uvítame každého, kto má akýmkoľvek spôsobom chuť zapojiť sa do rôznorodých činností v našom združení.

V tejto divadelnej sezóne 2023/2024 sa Vajnorské divadlo posúva opäť bližšie k svojmu cieľom, ktoré boli na čas prerušené situáciou, spôsobenou covidom a s ním spojeným lockdownom. Po uvoľnení celej situácie aj pre naše združenie vznikol problém so skúšobnými priestormi. Budova bývalej materskej školy na Šaldovej ulici sa pripravovala na rekonštrukciu, a tak všetky spolky a združenia, ktoré vďaka mestskej časti našli svoje zázemie práve tu, sa museli pripraviť na vystaňovanie. Začali sme baliť. Štrnásť rokov divadla, to už je riadna kopa kulís, kostýmov, rekvizít, textov, agendy a inventáru spojeného s našou činnosťou. Budova bola odpojená od energií a bez svetla a kúrenia sa v zimných mesiacoch skúšať nedalo. Napokon nám mestská časť aj vďaka zástupkyňi starostu Ing. Soni Molnárovej vyšla v ústrety, a tak naše dielo môžeme dokončiť.

Hádam už od samého znovuoživenia Vajnorského divadla sa pokúšame do repertoáru zaradiť rozprávku pre deti. Nové vedenie Vajnorského divadla, ktoré bolo zvolené 6. 7. 2023, sa s chuťou pustilo do naplnenia tejto vízie. V súčasnosti má súbor rozpracovanú divadelnú hru pre deti, ktorej scenár napísali Daniela Rybárová a Igor Roy, ktorý, inšpirovaný klasickým Puškinovým dielom, sa ujal aj réžie.

Skúška v kostýmoch

Fašanki, Turice, Velká noc ide, do nemá kožucha, zima mu bude.

Fašiangové predpôstne zábavy a veselosti

Text: Lubica Mešková
Snímky: archív

Fašiangové obyčaje uzatvárali obdobie zimného zvykoslovia, obsahovali však obradné zložky, ktoré sa svojím charakterom viazali skôr k jarným obradom. Obdobím fašiangov sa začínalo jarné novoročie. Z hľadiska roľníkových prác to bolo obdobie relatívneho pracovného pokoja, takže roľník, nezaťažovaný hospodárskymi prácami mal v tomto období najviac času venovať sa rôznym zábavám a hrám, tvoriacich hlavnú časť fašiangových zvykov.

Do tohto obdobia sa sústredili aj významné rodinné obrady, najmä svadby, neodmysliteľnou súčasťou fašiangových zvyklostí bolo tiež prijímanie mládeže medzi dospelých. Chlapci, ktorí dovŕšili 18 rokov, boli označení ako *nekrštenice*, preto mali byť v prvý fašiangový deň – po zaplatení pijatiky mládencom – prijatí medzi nich. Už od rána chodili nekrštenice od domu k domu spievajúc známu pesničku: „*Fašanki, Turice, Velká noc ide, do nemá kožucha, zima mu bude. Ja nemám kožucha, len sa tak trasem, dajte mi suaňini, nech sa vipasem. Hentam nám nedali, túto nám dajú, komára ženili, suaňini majú.*“

Gazdiné im nabodávali na šable slaninu, obdarúvali ich múkou, vajcami a peniazmi, ktorými sa potom chlapci vykúpili medzi mládencom. Od tej chvíle ich volali *pachouci* a mali právo požívať všetky výhody mládeneckeho stavu (účasť na zábavných podujatiach, na priadkach, chodenie na vohľady, nosenie pera...). Z radov mládencom sa grupovali takzvaní *toncmajstri*, ktorých úlohou bolo zabezpečiť miestnosť, hudbu, starať sa o hladký a nerušený priebeh tanečných zábav, organizovaných v tom období.

Pochovávanie basy

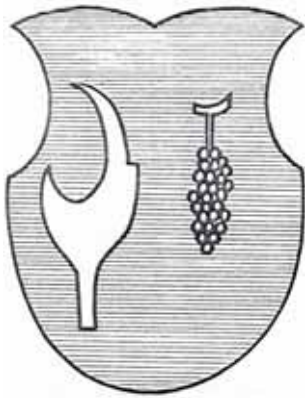
Roztopašné a veselé tanečné zábavy a hry tvorili hlavnú časť fašiangových zvyklostí, ktorých sa zúčastňovali všetci bez rozdielu veku. Fašank patrili medzi najveselšie obdobia, keď boli dovolené všetky žarty, keď sa mnoho hodovalo a zabávalo. Cyklus fašiangových obyčajov sa vysvetľuje ako snaha roľníka zapôsobiť na plodnosť pôdy i statku, aby v nasledujúcom vegetačnom období vydali zo seba čo najviac.

S blížiacim sa koncom sviatkov Fašiangu a začiatkom pôstu bol poznamenaný najmä tretí – posledný fašiangový deň, čo sa odrazilo aj v piesňach, spievaných vo fašiangový utorok: „*Už sa fašank kráci, už sa nenavrací, už tí dzífkci puačú, že sa neviskáčú. Hop, zuatá, chocholatá, hop, zuatá ňedzela, včeraj maso, neská maso, zajtra bude fizula.*“ Súčasťou zábav boli fašiangové masky. Za najarchaickejšie, teda najstaršie, sa považujú masky

zvierat. Najznámejšie boli turoň (maska býčieho človeka) koza, medveď a kôň. Buja rá zábava, fašiangové sprievody po dedine, uvoľnené spoločenské konvencie, bláznivé masky, vôňa zabíjačkových špecialít, smažených šišíek (pampúšiky, fánka, krapne, Božie milosti).

Vo Vajnorochoch sa tradične zhotovovali múčne pokrmy, a to pražené rožky, dyňové stopky, dušové šišky (plnené orechmi alebo makom), Božie milosti, taktiež spomínaná zabíjačka a údené mäso. Symbolom konca Fašiangov je pochovávanie basy vo fašiangový utorok, pri ktorom sa paroduje skutočný pohreb, na ktorom bolo vždy veľa plaču, smiechu a zábavy všetkých prítomných. Bola to posledná spoločenská udalosť pred duchovnou prípravou na najstaršie a najvýznamnejšie kresťanské sviatky roka, na Veľkú noc.

Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (20)

Text: V. Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika)

V dnešnom pokračovaní čítania prameňov z vajnorskej kroniky si pripomenieme niekoľko ďalších udalostí zo života vajnorského farára Ferdiša Jurigu, osobitne jeho zásluhu na výstavbe novej cirkevnej školy, ktorá bola na Slovensku výnimočná tým, že sa v nej od prvých chvíľ vyučovalo v slovenskom jazyku.

Na fašiangové dni roku 1905 prichádza do Vajnor za farára Ferdiš Juriga, bez ktorého osobnosti by si starí Vajnorčania nevedeli históriu obce ani predstaviť. Preto nezaškodí sa oboznámiť z jeho pôsobením v obci, ale aj jeho politickou kariérou, ktorú prekonával práve v miestnej obci, keď ako poslanec v Uhorskom sneme brojil sa za práva utlačácných národov v Uhorsku.

Ferdiš Juriga sa narodil 12. októbra 1874 v Gbelcoch okres Skalica, zomrel 23. novembra 1950 a je pochovaný v Karlovej Vsi v Bratislave (v súčasnosti je pochovaný na Národnom cintoríne v Martine, kam jeho pozostatky preniesli v roku 1996, pozn. red.). Pôsobil vyše 13 rokov vo Vajnoroch, kde veľmi pomohol za svojho účinkovania ako farár v rozvoji národného cítenia, i keď ako rozporná osobnosť sa prejavila v neskoršej politickej činnosti.

Podľa pamätníkov počas pobytu vo Vajnoroch sa zameriaval na správne a účelné hos-

podárenie rodín, výchovu detí, sledoval ich každodenný život a dbal na rozvíjanie tradičných umeleckých schopností malieb a výšiviek miestneho ľudu. Zavádzal a kontroloval hygienické návyky školských detí a dospelých, zaujímal sa aj o spôsob výživy obyvateľov všetkých vrstiev. Súťažami podnecoval tvorbu okrasných záhradok, propagoval zeleninárstvo ako intenzívny spôsob využitia pôdy a možnosti zvýšenia prosperity domácností odpredajom zeleniny v meste. Brojil proti kupovaným ozdobám v oblečení, ktoré vytlačali tradičné výšivky a čipky.

Ihneď po usadení sa v obci, keď aj získal na popularite, začal sa zaoberať aj sociálnou zaostalosťou Vajnorčanov. Sám bol presvedčený, že neudh pitia páleného u miestnych chlapov nie je v poriadku a že potom nie je možné nič z nich poriadneho „vykresiť“. Založil preto v obci spolok striezlivosti, kde bolo v stanovách povolené vypíť za jeden deň liter vína, alebo dve pivá – ale pálené žiadne.

Naostatok oživil vo Vajnoroch takmer vymierajúce krásne vajnorské maľovky a výšivky. Sám dával deťom v škole za dobré učenie, ako aj pri koledách farby, tužky, kresliaci papier a hodbáv na vyšívanie. Deti zato na oplátku sa začínali už od mladi učiť od starých materí tajomstvám malieb a výšiviek.

Na politickú arénu vstúpil Ferdiš roku hneď v tom čase, ako prišiel do Vajnor 27. augusta, keď v Bratislave pred vyše štyritisíc robotníkmi a roľníkmi presadzoval volebné právo a národnostnú otázku, ktorá tak tlačila práve slovenský národ. Takéto podobné zhromaždenia sa konali aj na Záhorí, kde tiež Juriga využíval znalosť svojho rodného prostredia a plne vyjaval svoj rečnícky talent. S podobnou tematikou vystúpil aj ako hlavný rečník 31. októbra v Ružomberku.

Keď sa konali v apríli roku 1906 voľby do Uhorského snemu, z 18 kandidátov bol znovu zvolený za poslanca Ferdiš Juriga za mesto Stupavu. Ako sa neskoršie vyvíjajú udalosti, veru to nemal v sneme ľahké, kde

si častokrát svojim temperamentom neodpustil kritizovať súčasnú politiku. Lebo výrečným spôsobom presadzoval práva Slovákov v Uhorsku a že boli za takéto požiadavky a výroky aj tresty, svedčí o tom rozhodnutie bratislavskej poroty zo dňa 16. decembra, ktorá ho odsúdila na dva roky väzenia aj s pokutou 1200 korún do neslávného Vacova, a to len za články „Ohrňme si rukávy“ a „Faraoniti a herodiani“, všetko v Ludových novinách.

Po príchode Ferdiša Jurigu do Vajnor bolo jednou jeho prvou starostou ako učiteľ a nielen farára, aby sa v mieste vystavila nová škola, keďže stará už nestačila potrebám miestnych žiakov, ale hlavne priestorove. Vyvinul tlak na predstavenstvo obce a táto sa na jeho podnet začína vážne zaoberať s touto otázkou Preto bola odstúpená žiadosť na na(d)riadené orgány, kde sa predstavenstvo tejto výstavby školy dožaduje jej realizácii a sama ponúka, že vo svojich možných podmienkach priloží ruku k dielu. Dodajú bezplatne poťahy na odvoz stavebného materiálu a pomôžu svojimi pracovnými rukami samotní občania. Ale na druhej strane sa však dožadovali, aby sa vyučovalo po slovensky. Po dlhých naťahovačkách s úradmi, kde sedeli takmer do jedného zarytí maďarskí úradníci krivým okom zazerajúci na Slovákov, konečne pristali na tieto podmienky a vydali súhlas.

Medzitým však Juriga musel nastúpiť uložený mu trest dva roky do Vacova, ale predsa po jeho prepustení už dňa 12. júna 1910 za účasti takmer celej obce sa na mieste terajšej starej školy kladie základná listina tohto znenia: – Spravodlivých oslobodí vedomosť. Prameň života je poučenie. Ktorý sa vzdelajú skvet(ť) sa budú jako jasnosť nebies, a tí, ktorí k spravodlivosti mnohých poučajú budú jako hviezdy na večné časy. Aj slávu Božiu, na spásu duší, na Zdar Slovákom na blahobyť pracovného ľudu, za česť Uhorskej krajiny a celého človečenstva, za času kralovania jeho jasnosti Františka I., za pápežstva jeho svätosti Pia X., za ministra výučby Jána Zichyho za arcibiskupstva Vessayho Claudia, za škôldozorstva Štefana Pilného, za notár-

stva Ernesta Padušického, za času Ferdiša Juriga farára vajnorského, za Jána Fašunka kostolného otca, Pavla Mikloviča nadučiteľa, za podujímately Maurica Sp. pod vedením Jarroila Mahra – za patronátu Františka Sprinzla je tento základný kameň dňa 12.6.1910 uložený – pod školou, ktorú dala vystaviť poctivá obec Vajnorská – aby detky vychované boli v pobožnosti kresťansko – katolíckej a národnosti Slovenskej. Aj Zdar Nám a Naším deťom. Požehnanie Božie a naše Rodičovské, hanba ale tým, ktorých by malo napadnúť narušiť dneska a práva pre ktoré sme sa k tejto obeti odhodlali.

Budiž Budovou Slova, Slova zákona, Vlasti, Slova lásky, slova kázne, slova bázne slova osvety a slova chleboďárneho. Z jakého potu je telo školy, taký duch nech veje na veky vekov.

Podpisy: Ferdiš Juriga, Štefan Pilný r. 1848 ako richtár, Ján Benčič r. 1861, Michal Benčič r. 1855, Štefan Brúder r. 1867, Ján Fašung r. 1886, Jozef Fekete r. 1877, Martin Leška r. 1869, Martin Nádaždy r. 1870, Matej Orth r. 1876, Štefan Polák r. 1863, Tomáš Sobolič r. 1873, Filip Srna r. 1878, Ján Zeman r. 1862, Ján Zeman r. 1868, Jozef Zeman r. 1862, Štefan Zeman r. 1861 – ako členovia školskej stolice (66).

Na týchto niekoľkých príkladoch vidieť, aký mimoriadny vplyv a význam malo postavenie kňaza Ferdiša Juriga vo Vajnorochoch na prelome 19. a 20. storočia. Juriga dokázal svoje poslanie vo Vajnorochoch nielen upevniť, ale stal sa určujúcim faktorom ich ďalšieho vývoja.

—
Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory

Vajnorský okrásľovaci spolok vystúpil v chráme s koledami a piesňami

Novoročný koncert sa návštevníkom páčil

Text: Anna Bednáriková a Božena Zemešová
Snímka: archív

Vajnorský okrásľovaci spolok pripravil v chráme Sedembolestnej Panny Márie vo Vajnorochoch novoročné vystúpenie, ktoré sa uskutočnilo dňa 7. 1. 2024.

Program, ktorý pripravil umelecký vedúci súboru František Grebeči, bol zameraný na vianočné a novoročné vinše a koledy, ale pripomenuli sme si aj sviatok Troch kráľov. Pripomenuli sme si aj výročie úmrtia blahoslaveného dona Titusa Zemana, rodáka z Vajnor, zaznela aj jeho obľúbená pieseň. Celé vystúpenie v kostole sa nieslo v duchu tradícií našich rodičov a starých rodičov, pre ktorých vždy bolo ctou prísť pred oltár v chráme v najkrajšom kroji, prezentovať sa s najpôsobivejší-

mi malbami a piesňami. V tomto duchu predstúpili pred oltár s pokorou a úctou aj členovia nášho spolku. Naši starí rodičia po vysviacke posledného domu na Troch kráľov pozvali kňaza do rodiny k prestretému stolu na pohostenie. Naším vyjadrením vďaka návštevníkom koncertu bolo pozvanie na malé pohostenie pri prestretom stole – agapé (stretnutie ľudí pri jednom stole). Podľa odozvy máme pocit, že vystúpenie malo úspech. Bolo veľmi príjemné, že si s nami pospevujú známe piesne a koledy. Za možnosť účinkovať v našom vajnorskom chráme sa chceme aj túto cestou úprimne poďakovať nášmu pánu farárovi, otcovi Jozefovi Kováčikovi. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s Miestnym úradom Vajnory. Tešíme sa na stretnutie aj o rok. Ďalšie vystúpenie nášho spolku, ktorým vrcholili fašiangy, sa uskutočnilo 13. 2. 2024 ako pochovávanie basy.

Syndróm ESCA, postrach viníc

Text: Ing. Norbert Surányi

Snímka: © Pixabay

Dnes by som rád pripomenul problém, ktorý môže byť ďalším strašiacom, ako bola americká filoxéra z 19 storočia zavlečená do Európy. Tentoraz však nejde o vošku poškodzujúcu koreňový systém, ale o súbor evolučne vzdialených drevokazných húb. Esca a Petriho choroba je vážne ochorenie kmienka viniča. Spôsobuje chradnutie a postupné odumieranie rastliny. Podľa posledných výskumov túto chorobu zapríčiňujú parazitické huby z rodu *Phaeoacremonium* – *Phaeoconiella chlamydospora* a stopkovýtrusné huby rodu *Basidiomycetes* – *Fomitiporia mediterranea*.

Kým Petriho choroba je prevažne spomínaná pri odumieraní mladých kríkov viniča krátko po výsadbe, Esca napáda staršie vinohrady. Medzi príznaky patrí vznik listových škvrn, ktoré sú žltozelené až žltobiele u bielych odrôd a červenofialové u modrých odrôd. Nasleduje nekróza listov, ktorá dáva listom charakteristický tigrovaný vzhľad. Na bobuliach sa objavujú čierofialové škvrny. U starších rastlín dochádza k práchniveniu jadrového dreva kmeňa. Jediné účinné látky (arzenitan sodný a 8-hydroxychinolín), ktoré dokázali potlačiť výskyt Esca a Petriho choroby, sú vysoko toxické, karcinogénne a mutagénne fungicídny. V súčasnosti je ich použitie zakázané. Podľa poslednej štúdie z Washingtonu, publikovanej v roku 2022, použité fungicídny radu pyraclostrobin (Architect, Cabrio Top) + fluxapyroxad (Sercadis) + triophanate-metyl aplikované do 2 dní od strihania dokázali znížiť výskyt aktívnych spór na rezných ranách počas trojročného experimentu o 6 až 70%.

Túto účinnosť je nutné ešte dlhodobo preverovať. Môžeme spomenúť ešte ďalšie existujúce prípravky používané na kontrolu týchto ochorení: MBC fungicídny (Benomyl, Carbendazim, Topsin M) a chlorobutinol Biopasta (kyselina boritá), Garrison® (cyprokonazol a

jodizované aktívne uhlie) a Topsin M Carbendazim (derivát benomylu) a chlorid mangnatý ATCS® akrylový náter, používaný samostatne alebo s Bavistin® či kyselinou boritou. Žiaľ, po prevedení strihu na existujúcich vinohradoch musíme konštatovať, že výskyt Esca syndrómu vo vajnorských vinohradoch je značný a odumieranie kmienkov na starých vinohradoch sa bude stupňovať. Keďže tieto ochorenia nie sú novodobé, našlo sa aj zopár tradičných metód zo Stredomoria, ktoré by sme vám chceli predstaviť.

Chorý kmeň je zhora rozrezaný a do rozštiepenej časti je vložený kameň. Tým je tlejúce drevo vystavené pôsobeniu vzduchu a vysychaniu. Táto jednoduchá metóda spôsobuje oneskorenie v rozvinutí príznakov na listoch a bobuliach. V Taliansku sa úspešne používajú aj ďalšie postupy, ktoré spočívajú v reze kmeňa hlboko pod tlejúcim či odfarbeným drevom a vo výbere a vyvedení spodného výhonu v ten istý rok, kedy sa objavia príznaky Esca na listoch. Za 2–3 roky vybraný šlahúň nahradí pôvodný ker, ktorý zostal po celú dobu plodný. Chorý kmeň je potom vyššie popísaným spôsobom odrezaný a rana je pretretá liečivou zmesou. Ďalšou metódou je odstránenie chorej časti dreva malou motorovou pílou a vysušenie infekcie vzduchom. Je to v podstate obdobná metóda ako štiepenie kmienka

V biologickej línii boja je predovšetkým dôsledná starostlivosť o pôdu. Úspešne sa testovali účinky horčice na potlačenie parazitických húb, ako aj použitie mykorhíznych

ahúb (*Trichoderma harzianum*). Tieto biologické prípravky je možné bezpečne použiť aj v ekologickom hospodárstve (Symbivit Tric + *Trichoderma*). Myslím si, že riešenia máme na dosah ruky a je potrebné sa zamerať na celkové ozdravenie vinohradov a vybudovať vyvážený ekosystém, ktorý bude účinne bojovať proti drevokazným hubám.

Dovolíme si ešte pridať zopár cenných rád, ako zamedziť šíreniu infekcie:

- Starostlivo kontrolovať prípravu výsadbového materiálu, vysádzať iba zdravé sadenice.
- Ďalšie nebezpečenstvo číha na trojročné a staršie kríky, ak dôjde k vzniku otvorených poranení. Drevnaté časti kríkov, ktoré boli silno poškodené mrazom, zvyšky po reze, vykľované, choré alebo celé odumreté kríky je nutné pravidelne odstraňovať z viníc.
- Dôležitým momentom ochrany je správne načasovaný a dobre vykonaný zimný rez viniča. Príliš veľké rezy sa zle a dlho hoja a doslova lákajú patogénne huby na vstup. Väčšie poranenia a väčšie rezné plochy na trojročných a viacročných kríkoch je nutné individuálne ošetriť povoleným náterom s fungicídny.
- Pri spracovaní dreveného odpadu po reze je možné drviť iba mladé a dvojročné drevo, staršie drevo sa musí odnieť mimo vinice a spáliť.

—
Zdroj: mojelahve.cz, galati.sk, ajevonline.org, richardhemmingmw.com

Zimné radovánky bez snehu

Text: Emília Chlebinová, učiteľka v Materskej škole sv. Jána Pavla II.
Snímka: archív materskej školy

Všetko sa dá, v našej škôlke je možné všetko, aj lyžovať bez snehu. :) S deťmi sme si vyrobili lyže na koberec. Zabávali sme aj pri vyrábaní a ešte viac pri lyžovaní po celej škôlke. Ešte by to chcelo vymyslieť kopec. Vonku sme zase využili ľad a už nám neostáva nič iné, iba čakať na poriadnu snehovú nádielku.

Nové prírastky v triednych knižniciach

Text: Jana Osvaldíková, učiteľka v ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II., Vajnory
Snímka: archív materskej školy

Kniha. Tá hranatá vec s papierovými stranami plnými písmen a obrázkov. Kto by ju nepoznal? A čo všetko skrýva! Príbehy krátke i dlhé, veselí i smutné. Niektoré knihy v sebe uchovávajú pravdivé informácie a iné sú plné bláznivých nápadov zo sveta fantázie. A kde ich nájdeme? V kníhkupectvách, verejných knižniciach, doma na poličkách i v škole. Triedne knižnice sa v týchto dňoch rozrástli o nových obyvateľov. Vďaka projektu ministerstva školstva s názvom Čítame pre radosť dostali pani učiteľky predškôlkov, prvákov a druhákov peniaze na nákup nových knižiek práve do triednych knižníc. Vybrali tie správne knihy? Fotografia prvákov s novými knižkami je jasným dôkazom, že áno.

Kurz korčuľovania v materskej škole

Text: Emília Chlebinová, učiteľka v Materskej škole sv. Jána Pavla II.

Snímka: archív materskej školy

V mesiaci december sme v našej Materskej škole sv. Jána Pavla II. zorganizovali kurz korčuľovania. Deti sa veľmi tešili nielen z ľadu a korčuľovania, ale aj z výborných a zábavných trénerov, ktorí sa im každý deň s nadšením venovali. Veľkým zážitkom bola pre deti aj doprava na ľadovú plochu v Pezinku. Kurz korčuľovania bol pre deti zábavnou hrou, pri ktorej si zatreňovali, aj sa zabavili a my sme sa tešili z toho, že sa u detí rozvíja prirodzený záujem o šport. Za odvahu, vytrvalosť a nadšenie bolo každé dieťa v posledný deň tréningu odmenené medailou. Už teraz sa tešíme na ďalšie športové kurzy, ktoré nás čakajú.

Fašiangová zábava na ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.

Text: Jana Osvaldíková

Aj keď tento rok máme jeden z najkratších fašiangov, termín pre našu zábavu sa našiel. Telocvičňa a jedáleň sa obliekli do slávnostného šatu a „zákulisný“ tím rodičov sa postaral o ostatné zázraky a novinky. Za organizátorov – rodičovské spoločenstvo - zábavu otvorila pani Kubovičová. Po príhovore pani riaditeľky, požehnaní pána farára a po prvom kole valčikov sa otestovala novinka – teplý bufet. Niektorých z nás to trochu potrápilo. Čo si vybrať z toľkých ponúkaných dobrôt? A to sme netušili, že po večeri sa ponukové stoly zaplnia pestrou paletou koláčikov domácej výroby. Spolu s bufetom sa „stravovacia“ časť vydarila na jednotku. Hodnotenie pokračuje hudbou a zábavou. Kapela zložená z rodičov a priateľov školy vznikla kvôli tejto zábave. No ani odborné ucho by ich nerozoznalo od profesionálov. Dobrý výber skvele zahraných a zaspievaných skladieb a k tomu sála plná ľudí, ktorí sa bavili a tancovali. Čo viac si môžeme priať? Aj táto časť je hodnotená vysokým bodovým ziskom. Vysoké skóre hodnotenia trochu zníži tombola. Nie, že by nebola bohatá, práve naopak. Len niektorým sa z nej neušlo, a tak „šomrali“. No myslím si, že to treba pripísať na účet pani Šťasteny, a nie organizátorom. Takže celkové hodnotenie je viac ako pozitívne. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa o hladký priebeh postarali. Je za tým kopec mravčej roboty, vybavovania a starostí. Ďakujem, že ste sa na to dali a že my, hostia, sme vďaka Vám mohli zažiť krásny večer v super spoločnosti ľudí, ktorí sa vedia baviť a majú radi našu školu. **ĎAKUJEME!**

Polročné hodnotenia žiakov v Základnej škole Kataríny Brúderovej

Text: Redakcia

Snímka: archív školy

Aj na vajnorskej Základnej škole Kataríny Brúderovej sa v stredu 31. januára uskutočnilo polročné hodnotenie žiakov, ktoré je obdobou polročných vysvedčení, odovzdávaných deťom v minulosti. Výpisy polročných hodnotení nie sú verejnou listinou. Na základe písomnej žiadosti plnoletého žiaka, zákonných zástupcov alebo zástupcov zariadenia, však škola môže vydať žiakom aj polročné vysvedčenie.

V prvom až piatom ročníku základnej školy môže mať formu klasifikácie, slovného hodnotenia alebo kombinácie klasifikácie a slovného hodnotenia. V šiestom až deviatom ročníku sú žiaci hodnotení buď iba známku, teda formou klasifikácie, alebo môže byť klasifikačný stupeň doplnený aj slovným hodnotením, teda hodnotiacim opisom toho, ako žiaci plnili ciele vzdelávania vo vyučovacom predmete. Súhrnné hodnotenie vykonané formou slovného hodnotenia obsahuje aj informáciu o tom, či žiaci vo vyučovacom predmete splnili požiadavky na postup do vyššieho ročníka.

Pre žiakov prvých ročníkov šlo o prvé takéto hodnotenie, pre deviatakov bude zasa dôležité pre ich ďalšie štúdium na stredných školách. „Bez ohľadu na konečné známky každú snahu žiakov v každom veku treba oceniť. Niekedy je chybou byť perfekcionista a chcieť od detí alebo od kohokoľvek dokonalé výsledky. Dôležité je, aby deti štúdium bavilo, naučilo samostatne a hlavne kriticky myslieť tak, aby v živote neboli stratené“, povedal pri tejto príležitosti starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

V celom procese vyzdvihol aj prácu pedagogického zboru základných škôl. „Ale nie je to iba o žiakoch, pri tejto príležitosti si málokedy uvedomíme, koľko je za tým práce pani učiteľiek a pánov učiteľov: nielen snaha o objektívne hodnotenie žiakov tak, aby nebolo nikomu ublížené, ale aj množstvo ‚papierovania‘ a ďalších činností. Ich náročná práca je v našej spoločnosti často nedocenená a aj pri príležitosti polročného hodnotenia žiakov im patrí veľké ďakujem“, povedal Michal Vlček.

Prednáška Hoaxy a dezinformácie na internete

Text: PaedDr. Ivona Hološová, PhD.

Snímka: archív školy

V poslednú januárovú stredu našu školu ZŠ Kataríny Brúderovej navštívil novinár Vladimír Šnidl, aby žiakom 8. a 9. ročníka počas prednášky vysvetlil, ako fungujú najčastejšie používané webové aplikácie, v čom spočíva ich prínos, ale hlavne v čom sú nebezpečné.

Dozvedeli sme sa o spôsobe zisťovania autorstva textu, t. j. či je informácia alebo správa overená. P. Šnidl taktiež rozprával o zodpovednom správaní na sociálnych sieťach. Mnohých veľmi prekvapilo, keď z vlastných telefónov zistili údaje, koľko času trávia vo virtuálnom svete či sledovaním života iných ľudí. Viac ako dve vyučovacie hodiny žiaci so záujmom sledovali prezentáciu, ktorá bola pre väčšinu z nich plná podnetov a myšlienok k zamysleniu sa, ako veľmi a ako často venujeme svoj čas, energiu a myseľ virtuálnemu svetu na úkor sveta reálneho.

Divadelné predstavenie Kyberšikana

Text: PaedDr. Ivona Hološová, PhD.

Snímka: archív školy

Druhý februárový piatok sa žiaci ZŠ K. Brúderovej stretli v telocvični, aby si pozreli divadelné predstavenie pod názvom Kyberšikana. Herci združenia Nedaj sa – hovor o tom! pripravili pre deti zaujímavé scény zo školského prostredia, ktoré zachytávali reálne situácie zo života. Videá rôznych youtuberov, športovcov, psychologov či iných známych osobností púťali pozornosť a žiaci sa do diania na javisku aktívne zapájali. Dozvedeli sa, ako sa dajú rozpoznať krízové situácie či manipulatívne správanie a hlavne sa venoval priestor možnostiam, ako tieto situácie riešiť. Táto ťažká téma je často prehladaná a podceňovaná, ale ako už sám názov hostujúceho združenia hovorí – netreba sa dať, treba o tom hovoriť!

Prváci ako piráti

Text: PaedDr. Beáta Valkovičová

Posledný januárový piatok žiaci 1.A triedy ZŠ K. Brúderovej pod vedením svojej triednej p. učiteľky PaedDr. Beáty Valkovičovej zažili netradičný deň. Počas vyučovania sa ako piráti plavili po celom svete za vedomosťami. Každá skupina sa plavila na vlastnej lodi, ktorú si nakreslili, vymysleli názov svojej pirátskej skupiny a vytvorili vlastnú vlajku. Po mori podľa značiek hľadali cestu do Číny, museli čeliť Sirénam, boli pozvaní kráľom Poseidonom na morské dno, hľadali poklad na neznámom ostrove. Kapitánovi pirátov Hukovi vyznačili na hodinách čas raňajok a spánku, aj dom mu postavili... Na mori zažili prváčikovia more vzrušenia, zábavy a zážitkov a navyše sa obohacovali o nové vedomosti.

Deti zo ZŠ K. Brúderovej sa učili korčuľovať

Text: Daniela Moravcová

Snímka: archív školy

Týždeň v druhej polovici januára sa niesol v znamení obľúbeného zimného športu – korčuľovania. Deti zo školského klubu ZŠ Kataríny Brúderovej sa v Avione zúčastnili kurzu korčuľovania v spolupráci so spoločnosťou Šport komplex Relax, ktorú zastupoval pán Mišovič. Korčuľovanie prebehlo zábavnou formou, deti si fyzickou aktivitou užili zábavu, zdokonalili svoje pohybové schopnosti či koordináciu na korčuľoch. Deťom sa kurz veľmi páčil, boli odmenené medailou, sladkosťou a už teraz sa tešia na ďalší ročník.

VAJNORY
Dedina v meste

SÚŤAŽ

o najkrajšiu kraslicu

Vyrábate doma kraslice?

Pošlite nám fotku na kultura@vajnory.sk a pochváľte sa svojim dielom.

Vyhercovia súťaže sa budú vyhlasovať počas podujatia **Lésola, lésola, Kvjetní nédzela**, ktorá sa uskutoční v nedeľu, **24. marca 2024**.

Za najkrajšie vyzdobené kraslice vyhráte darčkový kôš.

vajnory.sk

Spoločnosť je členom Slovenskej asociácie kultúrnych zjednotení

Vajnory - dedina v meste
Vajnorský podzast
Vajnory JK

Cesta k porozumeniu

Text: Viktor Križo, psychológ, špeciálny pedagóg

Sníмка: archív

Jeseň 2023 v základnej škole Vajnory poznačila mediálna vlna a konflikty, ktoré sa pôvodne točili okolo ubližovania starších detí mladším. Na konci dňa však oveľa viac problémov vzniklo alebo sa odkrylo medzi dospelými. V optike ťaživých udalostí strelby v Prahe, zhorenej zborovne v Bratislave, či udalostí vo Vrútkach sa otvára otázka, ako zastaviť ubližovanie a konflikty medzi ľuďmi?

Ako psychológ a terapeut som sa zúčastnil tejto spleti nedorozumení a asi mesiac strávil podporou dospelých i detí, aby sa situácia upokojila. Ale najmä, aby sa obnovili vzťahy, ktorých zničenie je oveľa tragickejšie ako prírodná katastrofa. Strávil som hodiny počúvaním a dávaním porozumenia

mnohým dospelým, s ktorými so sa stretol alebo počul, či už to boli rodičia, učitelia, odborní zamestnanci, vedenie školy alebo zriaďovateľ. Ja sám som urobil niekoľko chýb, keď som netrpezlivosťou alebo svojou kritikou prispel k tomu, že tá cesta bola dlhšia.

A hoci sa neukázalo, že by niekto visel za nohy z okien, ani dlhodobé šikanovanie, predsa vzťahy medzi deťmi i dospelými otvorili témy komunikácie a spolupráce možno viac ako inokedy. Ako budovať školu, v ktorej útoky, strelba, šikana nemá miesto? Namontovaním mreží, oddelením detí od seba, väčšou kontrolou, neustálou komunikáciou, vyšetrením každého incidentu, lepením plagátov o šikane či potrestaním vinníkov? Ja som objavil niečo iné – „sú to malé každodenné činy obyčajných ľudí, čo držia temnotu v šachu. Prosté skutky dobroty a lásky.“ (J. R. Tolkien). Je to snaha v každom hľadať a porozumieť prežívaniu, záujem vidieť každého ako človeka, vyhýbať sa vytváraniu si obrazu nepriateľa o tých druhých, hodnotenie, kritika, mocenské boje. Vo vojne totiž nie je nikto víťaz, sú len porazení a obeť.

Čo ma to naučilo? Stretol som desiatku skvelých detí a dospelých a v ich očiach videl ľudskosť. Hľadanie vinníka sa premenilo na hľadanie porozumenia. Vinníka som nenašiel. Ale videl som konflikty a napätia, nespokojnosť, ktorá pramení z nedorozumení a presvedčení, že vyhráva ten, kto má silnejšie argumenty. Mne sa to však neosvedčilo. Nenašiel som vo Vajnoroch zlých ľudí, pomstychtivých rodičov či zlomyseľných učiteľov ani krutých tínedžerov. Pochopil som, že konflikty samy o sebe nie sú zlé, vyjadrujú len, že nie sú naplnené potreby niektorej zo strán. A vedie ma to namiesto vyšetrovania pátrať po tom, čo komu chýba, čo kto potrebuje, čo komu bráni k priateľstvu a dobrým vzťahom. Tak aj situácia vo Vajnoroch možno otvorila aj veci, ktoré už dlhšie tlejú vo vzťahoch, a takto mali možnosť sa pomenovať. Konflikty môžu byť dobrým majákom, aby sme nestroskotali a našli opätovne smer.

Ďakujem komunite dobrých ľudí a detí vo Vajnoroch, čo ma naučili. Už som to aj využil v mediácii konfliktov v inej škole, lebo obdobné problémy prežívajú tisíce škôl. Prajem škole, učiteľom, vedeniu školy, rodičom i deťom, aby mohli z každého konfliktu načerpať nové sily. Vyšetrovanie zameniť napríklad za workshopy mladších a starších detí a vytvorením priateľstva medzi nimi dosiahnuť trvalo udržateľnú prevenciu šikanovania. Nenásilným reagovaním v komunikácii škola a rodičia môžu dosahovať viac porozumenia. Aj v konflikte. Sú to citlivé slová, ktorých použitie vie urobiť komunikáciu znesiteľnou a otvoriť chuť vzájomne komunikovať. Jedno osobné stretnutie vo veľkých napätiach urobí viac ako desať mailov.

Buďme rovnako veľkorysí v hľadaní zmiernenia ako v hneve pri konflikte. Hrdinstvo víťazstva vo vojne nemá nikdy príchuť radosti, oveľa viac pomáha spomaliť, vypočuť si a byť vypočutý, vrátiť sa späť k situácii, kde sme sa mohli niekoho dotknúť, aj keď sme to nerobili so zlým úmyslom. To všetko má silu víťazstva, kde nie sú porazení.

Hobult – Crossfit pre každého

Text: Michal Muránsky

Snímka: Tatiana Yusina

Asi každý Slovák pozná pesničku od Paľa Hammela, Kamalásky. Trochu menej ako lásky, trochu viac ako kamarátky. Presne taký je crossfit. Trochu viac ako hobby, trochu menej ako kult.

Niektu by povedal, že je to taká telesná pre dospelých. Iný by určite tvrdil, že je to štýl života. Wikipédia by povedala, že crossfit je o cvičení a pohybe. Je to síce pravda, ale na crossfite to nie je to najdôležitejšie. Crossfit je v prvom rade o komunite. O skupine ľudí, ktorí sa majú radi a popritom robia aj niečo pre svoje telo. Podporujú sa pri výkone a podávajú pomocnú ruku pri páde. Crossfit dokonale stiera generáčné, ekonomické a vlastne všetky rozdiely, ktorými sa delíme. Keď cvičíš, je dôležitý len cvik pred tebou, správna technika a ten hlas v hlave, ktorý ti hovorí, že to dáš. Jediným súperom je tvoje telo a hranice, ktoré neustále posúvaš. Či už si prídeš zacvičiť pred prácou alebo po nej, stále tam nájdeš priateľské tváre, hoci sú často červené a plné potu.

Crossfit Runway vo Vajnorskom Hangair som objavil vďaka spolužiakovi zo strednej ško-

ly. Mali sme stretávku po dvadsiatich rokoch a pán právnik ma presviedčal, aby som to skúsil. Dokonca mi garantoval, že sa mi to bude páčiť. Bol som skeptický, ale vyskúšal som. No a čo čert nechcel, zapáčilo sa mi to. Na začiatku som síce trpel, ale postupne, ako si telo zvyklo, som sa namotal. Milujem ten pocit, keď už pomaly vyprší čas pred koncom hodiny, a do tej poslednej série dám úpl-

ne všetko. Milujem tie spoločné stretnutia, grilovačky, maškarné súťaže a hry od výmyslu sveta. Dúfam, že niekedy pôjdeme niekam na spoločnú chatu. A keďže som starší mileniál, tak tento článok zakončím takto: Rešpekt, Kukučky! Ste perfektní!

V akých časoch sa cvičí, ako prebieha tréning a fotky trénerov nájdete na stránke crossfitrunway.sk

Príďte na cvičenie bez rozdielu veku

Text: Lenka Laurová; **Snímka:** archív

Tabata je intervalové cvičenie, zamerané na silu a pohyblivosť celého tela. Posilní ochabnuté svaly, zlepši držanie tela i jeho kondíciu. Zlepšuje mozgovú aktivitu a jeho kognitívne funkcie, pozitívne vplyva na srdcovo-cievny systém.

PRIDÁŠ SA?

Nájdete nás v telocvični v Základnej škole s Materskou školou sv. Jána Pavla II. na Osloboditeľskej ulici vo Vajnoroch, a to vždy v utorok, vo štvrtok a v nedeľu od 18.30 h. Cvičíme bez skákania, takže sme otvorení všetkým vekovým kategóriám. Fyzickým cvičením v super veselej skupinke žien odbúraš aj stres.

Pohyb je môj život.

Vaša Lenka Laurová

Život FK Vajnory

Text: Richard Fekete

Snímky: archív FK Vajnory

Máme za sebou ďalšie zimné obdobie. Muži začali naplno zaberat' 30. januára, na tréningoch na Mladej Garde majú spolu s nimi svoje miesto aj dorastenci, ktorí mali v decembri a januári upravený program. Ich voľnejší plán sa opakuje pravidelne. To sa ale nedá povedať o starších žiakoch, dvoch tímoch mladších žiakov, troch prípravkách a dvoch predprípravkách. Nikdy predtým mládežnícke družstvá FK Vajnory nemali v tomto čase rovnaký počet tréningov ako v bežných mesiacoch na našom ihrisku. Tento rok to tak ale bolo. K tomu ešte treba prirátat' tréningy cez víkend a turnaje.

MLÁDEŽ

Klub vyšiel rodičom maximálne v ústrety aj v zime a zároveň ponúkol deťom znova viac možností na adekvátne pohybové vyžitie. Z 23 tréningových jednotiek týždenne (na 4 rôznych miestach) bola iba jedna jediná v inom dni, ako boli rodičia zvyknutí počas leta. Plus soboty a nedele v telocvični na Javorke, v Chorvátskom Grobe či Senci. Všetko primerane k veku a ku schopnostiam detí. Je ťažké porovnávať menšie telocvične s veľkými ihriskami, ale táto zima jednoducho predstavovala maximum toho, čo zatiaľ FK Vajnory svojim družstvám kedy ponúkol. Netreba ale zabúdať na to, že zimné obdobie je v prvom rade prechodné. Služi na oddych od extrémnej fyzickej záťaže a psychického tlaku počas súťažných zápasov. A presne podľa toho klub pracoval. Bola o tom reč aj na špeciálnom stretnutí s rodičmi U12 a U13 a pevne veríme, že si všetci z nich uvedomili, že tréneri pri skladbe procesu berú do úvahy všetky faktory a program stavajú tak, aby mali deti

zo zimného obdobia čo najväčší úžitok a zároveň aj čo najmenšiu ujmu. Nielen dnes, ale aj o niekoľko rokov. Všetky kategórie sa presunú na ihrisko po jarných prázdninách. Veríme, že počasie nebude proti.

MUŽI

Mužstvo, ktoré je aktuálne na 3. mieste v VI. lige, je počtovo stabilizované. Škoda len, že jeho odstup na vedúcu Kráľovú pri Senci je po jeseni až desaťbodový. Najväčším problémom bolo dať gól, zopár nových tvárí v kádri Marcela Huláka by ho mohlo pomôcť vyriešiť. Aj starší hráči prešli vývojom a treba veriť, že aj oni dokážu skórovať pravidelnejšie. Jar začíname 17. marca stretnutím v Hrubom Šúri, ktorý nám v prvom kole celej sezóny spôsobil veľký šok. Domáca prehra 1:5 bola fackou, na ktorú treba odpovedať. Muži sa na to pripravovali na umelých plochách Mladej Gardy a v Horskom parku. V zime mali v pláne odohrať 4 prípravné zápasy.

MÔŽETE POMÔČŤ

Ako každý rok aj tentoraz Vás prosíme o pomoc pri realizovaní našich plánov a projektov, ktoré sa týkajú areálu či tréningového procesu. Zasláním 2 % z Vašich daní nám pomôžete pri napredovaní klubu, ktorý združuje už viac ako 240 detí a ďalších približne 40 dospelých. Tipmi na vhodných trénerov vo svojom okolí by ste nám taktiež veľmi pomohli. Samozrejme, musia byť stotožnení s našou filozofiou. Za každú pomoc Vám budeme veľmi vďační.

NAJVÄČŠIE PROJEKTY FK VAJNORY V ROKU 2024

- › Oprava podláh v šatniach
- › Výmena ochranných sietí
- › Nákup tréningových pomôcok
- › Dvojdňová stáž našich trénerov v MŠK Žilina
- › 13. ročník Vajnorskej penalty (jún)
- › Turnaje detí U8 a U9 vo Vajnoroch (jún)
- › Spoločné sústredenie starších žiakov a mladšieho dorastu (júl)
- › Letné denné kempy pre deti (prázdniny)
- › Vytvorenie ďalších 3 družstiev
- › Megapárty (november)

Areál klubu sa začne znova naplno využívať v marci

08 JÚNA
OD **12.30**

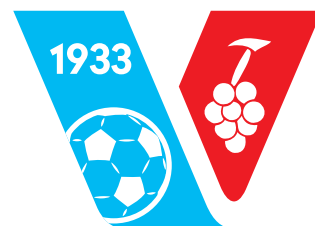
VAJNORSKÁ Penalta

13. ROČNÍK • štadión FK Vajnory
Súťažte o bicykle, veľkoplošné TV a autá na víkend

12.30 registrácia • 14.00 začiatok

Vajnorské futbalové legendy

Andrej „Kulo“ Kulčár

Text: Richard Fekete

Snímky: archív

Každý športovec pôsobil vo viacerých kolektívoch, no nie každý mal šťastie na naozaj dobrý. Nie je to vôbec samozrejmé. Aby taký bol, potrebuje mať vo svojom strede zopár ľudí s veľkým L. Takých, ktorí dokážu pomôcť, zasmiať sa na sebe aj na iných, vedia urobiť atmosféru pred zápasom aj po ňom, sú féroví a spravodliví, vedia zvládať kritické situácie a nestrácať pri tom tvár. Vo Vajnoroch viacero takých pôsobilo. A ak sa spýtate bývalých hráčov na meno, ktoré im napadne ako prvé, mnohí by bez váhania povedali – Andrej Kulčár.

Andrej Kulčár

Na vajnorskom ihrisku dral kopačky už jeho otec Jozef, no on ho k futbalu nepriťahol. „Mal som tak 9, 10 rokov. Zavolali ma spolužiaci.“ V roku 1981 ešte neexistovala tribúna a na mieste bufetu boli válovy, v ktorých sa hráči po tréningu či zápase mohli len opláchnuť. Práve v tom období našartoval veľké

zmeny vtedajší predseda klubu Karol Grof. „Pamätám si naňho, často tam chodil. Mám pocit, že ako prvý ma trénoval jeho syn Karol mladší. Alebo to bol Janko Bednár?“ Viedli ho aj ďalší tréneri, ale oveľa viac sa mu vynárali mená spoluhráčov. „Palo Matula, Ivan Ki-

mák, Maroš Zemeš, Jano Lidák, nebohý Gejza Németh, Belajovci, Fero Leška chytal, Roman Čano, Attila Pál. Boli sme fakt šikovní. Palo Matula by bol s lepším prístupom ligový hráč. Slovan a Inter sa chodili pýtať aj na Maroša Zemeša, ale nechceli nikam ísť.“ Za veľkou kvalitou bol skrytý dedinský spôsob života. Rovesníci z Vajnor, Rendezu a Čiernej Vody hrávali futbal takmer stále. „Stretávali sme sa na školskom dvore, hádzanárskom ihrisku či na veľkej lúke pri dnešnej pizzerii na stanici.“ On sám patril až do mladšieho dorastu k priemeru. Postava s nadváhou sa ale začala v 16-tich naťahovať a odrazu bol spolu s Palom Matulom posunutý do letnej prípravy mužov. „Trénoval nás Peter Kuchár. Behávali sme v príprave na kanál. Pamätám si Faša, Vorlíčkovcov či Muta Zemana.“

VOJENČINA

Ako to už vtedy bývalo, vojenská základná služba neobišla nikoho. Tí, čo vedeli hrať futbal, na ňu ale spomínajú oveľa radšej. „Narukoval som do Martina. Hneď ma chceli do dedinky Sklené, kde sme mali kasárne, ale v takom zapadákovom som ostať nechcel.“

Brigáda v lete 1996

Pred odchodom do Rakúska...

...kde taktiež vynikal aj hlavičkovaním.

Onedlho ma previelili do Trenčína a následne som išiel do Bratislavy. Nasledovala 3. liga za VTJ VVPŠ, kasárne blízko domova, voľnejší program, a po čase aj priateľka (dnes už manželka) z Dúbravky. Teda vojenčina, ktorá až tak nebolela. Na ihrisku mal ale v rokoch 1990 a 1991 veľkú konkurenciu a nebolo jednoduché v takom tíme hrať. **„Boli sme tam tuším dvaja chalani z menších klubov, inak všetko hráči prvotriednych dorastov Slovana či Interu.“**

DRUHÁ ETAPA VO VAJNOROCH

Ako hráč VTJ bol po skončení vojenčiny atraktívny pre kluby z vyšších súťaží. Veľmi po ňom túžilo Kalinkovo, vtedy prahnúce po 2. lige, ale kluby sa opakovane nedohodli. A tak hrával za Vajnory a našiel si najväčšieho hráčskeho učiteľa. A nebol to tréner. **„Futbalovo mi dal najviac zo všetkých Milan Gabura. On hral vtedy zadného stopéra a ja predného. On ma dal na správnu futbalovú cestu.“** Vajnory mali vtedy výborné mužstvo, ktorého éra vyvrcholila postupom do 4. ligy.

RAKÚSKO

Kvalitným hráčom sa vtedy naskytla šanca odísť do Rakúska. Počet cudzincov v tíme bol ešte obmedzený na troch. V čase, keď v krajine klesal počet amatérov (tak ako na Slovensku teraz) a navyše sa otvorili hranice, to bola atraktívna možnosť. **„Zavolať ma tam masér Karol Valachovič, ktorému som bol nedávno na pohrebe. Na skúšku sme sa nazbierali viacerí, ale ešte predtým sme museli vložiti iného maséra v klube, ktorý hral vyššiu súťaž. Tamojší tréner neváhal, zavolať nás na trávnik, že si nás pozrie, a mňa si tam hneď nechali. Takže do toho pôvodného klubu som vôbec nedorazil.“** No a v SC Gaswerk zostal

takmer 7 rokov. Prestupové ťahanice chvíľu trvali. Vajnory chceli 90 tisíc korún, čo tretioligový klub z Viedne odmietol. Tak suma o pár desiatok tisíc klesla, ale s tým, že ak sa hráč vráti na Slovensko, musí ísť len do Vajnora a zadarmo. Začiatky boli komplikované. **„Nevedel som reč, ako tak mi pomáhal masér. Musel som si vybojovať miesto výkonomi na ihrisku.“** Vysoká súťaž so súpermi ako Rapid Viedeň, „B“ či Austria „B“ znamenala slušné financie, ale obeta bola vysoká. **„Ráno som odišiel do roboty, po nej som o štvrté sadol do auta smerom do Viedne, čo vtedy trvalo pár hodín a domov som chodil pred polnocou. V utorok, v stredu aj vo štvrtok. A k tomu zápasy, na ktoré sme museli chodiť skôr, pretože masér musel byť už na B-ěčku. A cez prípravu sme hrali občas v sobotu aj v nedeľu. Nebolo to zadarmo.“** Nič na tom nezmenilo ani vypadnutie o súťaž nižšie. Časovo nároč-

ný spôsob života neskôr musel useknúť. Aj pre stavbu domu. Zhruba rok predtým ešte dotiahol do klubu iného hráča z Vajnora, Attilu Pála, ktorého angažovali bez toho, aby ho videli hrať. Dôkaz o tom, akú pozíciu si v klube Andrej vybudoval.

TRETIA ETAPA VO VAJNOROCH

Po návrate vo veku cca 34 rokov našiel v kabíne skvelú partiu, na čom mal výrazný podiel aj sám. **„Na zábavu sme tam boli ja, Maťo Gramblička, Peťo Brndiar, ale aj ďalší. Výborne sme si rozumeli. Každý, kto prišiel do mužstva, povedal, že sa po týždni u nás cítil, ako keby tu bol 10 rokov.“** Z vlastnej skúsenosti to môže potvrdiť aj autor týchto riadkov. Ale určite by s tým súhlasili aj Miloš Grebečí, Maťo Zeman, bratia Duškovci, Filip Lazo, Peťo Krištofič, Stano Pšenčík, Braňo Herko, Mišo Horvatovič, Mišo Hiršl, Marián Zeman, Matúš Matejčík,

S kamarátmi z Výkonného Výboru FK (2019)

S prípravkou v lete 2016...

...a s mladšími žiakmi v roku 2018.

Peter Priechodský, Martin Cintavý, neskôr Milan Blaško, Vlado Vöröš, Peťo Belobrad, Mišo Slatinský, bratia Tencerovci a mnoho ďalších, ktorí sa za tie roky v kabíne vystriedali. Naozaj bola vtedy v šatni jedna veľká rodina. A aj keď sme sa počas zápasov vedeli poriadne pohádať, po ňom bola vždy zábava.

„Bolo to tak za čias všetkých trénerov – Milana Horníka, Roba Vajdu aj Milana Gaburu. S ním sme mali vo štvrtok dobrovoľné tréningy a chodilo nás na ne 16, 17.“ Do pamäte sa vryli mnohé spomienky. Posedenia po domácich zápasoch, keď v šatni nesedeli len hráči, ale aj ich priateľky a niektorí chalani z tímu Starých pánov, sústredenia v Moravskom Svätom Jáne alebo na Zochovej chate, kde museli hráči odpratávať sneh z klesajúcej strechy nafukovacej haly, inak by im spadla na hlavu. Alebo legendárny hodový zápas s neznámym anglickým súperom, ktorý sa pri telefonickom kontakte javil ako obávaný protivník možno z nejakej tretej ligy. **„Báli sme sa, ale z autobusu vypadol doslova motorkársky gang. Tuční ožratí chlapi s veľkými bradami, ktorí nemali ani dre-**

sy. V 10. minúte sme vyhrali 5:0.“ Alebo to, ako pár hodín po narodení syna Riša nastúpil na súťažný zápas. **„Veď ty si nemal bolesti“**, vstúpila do debaty manželka. Ako 38-ročný ich ale predsa len začal pociťovať – v kolene. Chvíľu ich ešte vedel potlačiť adrenalin, no časom boli neznesiteľné. **„Prvá rozlúčka bola taká klasická, po poslednom zápase sezóny. Ale hneď na začiatku novej prípravy ma zavolali znova. Druhý koniec už bol aj s tortou, ale hneď ako mi ju Milan Horník dal, tak sa spýtal, či nepotiahnem ešte rok. Potom to už ale bolo s kolenom naozaj trápenie a veľa zápasov som ani nedohral.“** Definitívna teda bola až tretia rozlúčka, ale tak to už vo Vajnoroch býva.

PRESTUP K TRÉNEROM

Návrat na ihrisko spôsobil po niekoľkých rokoch syn, ktorý začal hrať v predprípravke. Okamžite si vybral brankársky post. Pomoc trénerom Luknárovi a Laurinskému ešte nebola oficiálna, ale keď prišiel pred jarou 2015 k prípravke tréner Fekete, stal sa jeho plnohodnotným asistentom. **„Cítil som problém otec – syn. Nechcel som dať iným**

rodičom najavo, že môj syn má nejakú výhodu. A občas som bol naňho potom ešte tvrdší a skritizoval som ho aj za to, za čo nemohol.“ Veľmi rýchlo sa ale dokázal odosobniť, naučil sa hrýzť si do jazyka a pochopil klubovú filozofiu. No a syn má aj dobrú povahu. **„Flegmatický pohľad mu pomohol preniesť sa cez mnohé góly, ktoré dostal.“** Aktuálne pôsobí Rišo tretiu sezónu v Interi Bratislava.

Napriek odchodu z klubu jeho otec s trénovaním neprestal. Ostal pri družstve a dnes vedie mladší dorast. **„Na trénovaní ma baví najviac spätná väzba. Keď vidíš, že chlapcom ide niečo, čo trénujete, že ukážu v zápase to, čo ste nacvičovali, keď sa podarí niečo, čo ste skúšali, a to, čo od nich chceš. Detská emócia je na nezaplatenie, u mužov taká nie je. Tá je u mňa najviac, pretože dieťa ťa neklame. Keď to ide tak, ako má, tak je to radosť.“** Jeho zverenci, s ktorými je už viac ako päť rokov sám, by o tom vedeli rozprávať. Je pre nich všetko, čo by mal správny tréner byť. A možno aj viac, tak ako bol vždy aj pre všetkých svojich spoluhráčov. Jednoducho „Kulo“.

Syn Rišo v bráne prípravky Vajnor v roku 2018...

...a už v bráne mladšieho dorastu Interu v roku 2023.

Občianske združenie Podobenka z Vajnor organizuje
s podporou Mestskej časti Bratislava-Vajnory
kultúrno-spoločenské podujatie

Lésola lésola, Kujětní nědzela

24. marca 2024 15.00 - 18.00 h
Dom kultúry Vajnory, Pod lipami 2

- Jarné zvyky a obyčaje - DFSk Podobenka z Vajnor
- Piesne z Vajnor - FSk Podobenka z Vajnor
- Veľká noc vo Vajnoroch - premietanie historických dokumentov
- Veľkonočná krása - predajná výstava kraslíc
- Spomienky Podobenky z Vajnor 2014 - 2024

Kultúrne a spoločenské podujatia

MAREC/APRÍL

Marec

11.3. 15:00

**Medzinárodný
deň žien**

MČ Vajnory

 DK Vajnory

23.3. 17:00

**Vajnorská
vínná muška**

Via Vitis

 Dobrá Lipa

24.3. 15:00

Kvjětní nědzela

Podobenka z Vajnory

 DK Vajnory

Apríl

4.4. 11:00

**79. výročie
oslobodenia BA**

MČ Vajnory

 Pomník padlých

4.4. 15:00

Deň učiteľov

MČ Vajnory

 DK Vajnory

11.4. 11:00

**119. výročie
príchodu Ferdiša
Jurigu do Vajnory**

MČ Vajnory

 Park Ferdiša Jurigu

20.4. 15:00

**Vajnory na
kolieskach**

MČ Vajnory

 Cyklotrasa Jurava

30.4. 18:00

Stavanie mája

VOS + MČ Vajnory

 Park pod lipami

Ziemia programu vyhradená!
Na týchto podujatiach sa môže vyhotovovať fotografické zábery alebo audiozáznam.

